

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

جغرافیا و برنامه ریزی شهری

Geography and Urban Planning

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

با چهار گرایش

Urban Planning	آمایش شهری
The Urban Environment	محیط زیست شهری
Housing Planning and Urban Regeneration	برنامه ریزی مسکن و باز آفرینی شهری
Land Use and Property Audits	کاربری اراضی و ممیزی املاک

گروه علوم اجتماعی

پیشنهادی کارگروه علوم جغرافیایی

بیت

عنوان گرایش: ۱- آمایش شهری ۲- محیط زیست شهری

۳- برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری ۴- کاربری

اراضی و ممیزی املاک

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

نوع مصوبه: بازنگری

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۲/۰۵

نام رشته: جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

گروه: علوم اجتماعی

کار گروه تخصصی: علوم جغرافیایی

پیشنهادی: کار گروه علوم جغرافیایی

برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری با چهار گرایش: ۱- آمایش شهری ۲- محیط زیست شهری ۳- برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری ۴- کاربری اراضی و ممیزی املاک، در جلسه شماره ۱۵۶ تاریخ ۱۴۰۰/۰۲/۰۵ کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب برنامه درسی یاد شده وارد دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری با چهار گرایش: ۱- آمایش شهری ۲- محیط زیست شهری ۳- برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری ۴- کاربری اراضی و ممیزی املاک، مصوب جلسه ۱۳۹۶/۰۱/۲۳ کمیته علوم جغرافیایی می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنجیان

دبیر کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی

مقدمه

جهان به سرعت به شهرنشینی روی آورده است. در ارتباط متقابل انسان و طبیعت، اکنون شهر تجلی بیشترین تأثیر انسان بر طبیعت است. در اوایل قرن بیستم حدود ۱۵ درصد جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کردند و امروزه در اوایل قرن بیست و یکم این رقم به بیش از ۵۰ درصد افزایش یافته است و رقم فوق برای سال ۲۰۵۰ تا ۶۸ درصد برآورده شده است. اکنون بیش از سی و سه شهر جهان جمعیتی بالای ۱۰ میلیون نفر دارند و شهرها، محل زندگی بیشتر جمعیت جهان و کشور ما شده است.

پیچیدگی موجود در سیستم‌های شهری به همراه گسترش سریع شهرنشینی و توسعه‌های شدید افقی و عمودی شهرها، مسایل و مشکلات فراوان زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و... را ایجاد نموده است. لذا توجه همه جانبه به شهرها و چاره‌جویی در خصوص بهبود وضعیت آنها به شکل مضاعفی مطرح است.

باتوجه به مهاجرت‌های گسترده روستایی به شهر و تحولات سریع و جمعیتی در شهرها، افزایش فاصله نخست شهرها از شهرهای دوم و میانی، گرایش غالب شیوه زندگی شهری و افزایش سریع تعداد شهرها، نیاز به برنامه‌ریزی مجتمع‌های زیستی و طراحی شهرهای جدید و حل مشکلات مرتبط با مسکن در شهرها، که به‌طور فزاینده‌ای خارج از ظرفیت و توانایی دولت‌ها در فراهم نمودن خدمات اولیه، مسکن، اشتغال و دیگر نیازها است، می‌تواند سبب بروز بحران‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست محیطی گسترده‌ای باشد.

تلفیق موضوعات مختلف در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، با دید ترکیبی و کلی‌نگری خاص جغرافیایی باعث شناخت همه جانبه و نسبتاً کامل آنها شده است و زمینه شناخت بهتر مسائل، مشکلات، نیازها و اولویت‌ها را فراهم می‌سازد و نهایتاً زمینه برنامه‌ریزی پایدار شهری را به وجود می‌آورد. جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در واقع کاربرد مطالعات جغرافیایی در راستای توسعه، عمران و ساماندهی شهر و پیرامون به منظور بهبود فضای زندگی انسان‌ها در محیط شهری است. این رشته شامل مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها، اصول، روش‌ها و تکنیک‌ها برای شناخت و برنامه‌ریزی اصولی در شهرها می‌باشد.

تحولات سریع دوره معاصر، نیاز به بازنگری برنامه‌های تدوین شده از قبل را طلب می‌کند. زیرا نیازهای زیستی به ویژه در سطح برنامه‌ریزی‌های فضایی شهری و منطقه‌ای به سرعت در حال تغییر است. در این راستا برنامه‌های درسی نیز پس از هر چند سال باید مورد بازنگری قرار گرفته و متناسب با شرایط جدید تغییر یابد.

با اجرای این برنامه درسی بازنگری شده در دانشگاه‌ها، دانش‌آموختگان این برنامه درسی خواهند توانست از توانمندی لازم برای کاهش تنگناها و مشکلات موجود در فضای شهری و مشارکت در امر برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای برخوردار گردند.

تربیت نیروی انسانی کارآمد، مدیران و برنامه‌ریزان توانمند، برای جامعه شهری کشور، باید در اولویت قرار گیرد. زیرا با توجه به مشکلات موجود در مناطق شهری و جامعه شهری کشور، این جامعه نیازمند به مدیریت، ساماندهی و برنامه‌ریزی کارآمد می‌باشد که از طریق اجرای یک برنامه درسی پویا و خلاق می‌توان به این سطح از تخصص نیروی انسانی دست یافت و با استفاده از کارآمدی دانش‌آموختگان رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری بتوان مشکلات متعدد موجود در مناطق شهری را، کاهش داد.

با عنایت به مسائل فوق و از آنجا که دست‌اندرکاران، برنامه‌ریزان، تصمیم‌گیران و مدیران ارشد شهری باید پاسخگویی تبعات منفی ناشی از طرح‌ها و برنامه‌های مطالعه نشده بر زندگی، محیط زیست شهری و رفاه مردم در شهرها باشند، ضرورت مطالعات تخصصی‌تر برنامه‌ریزی شهری احساس شد و پس از نشست‌های متعدد کارشناسان و

متخصصان مربوط مقرر شد که با توجه به نیازهای روز جامعه، برنامه مصوب سال ۱۳۹۶ رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، در چهار گرایش آمایش شهری، برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری، محیط‌زیست شهری و کاربری اراضی و ممیزی املاک بازننگری شود. امید به اینکه با توجه به کاربرد گسترده و تخصصی تر مطالعات شهری، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در مقطع کارشناسی ارشد با چهار گرایش مذکور، بتواند به رفع مشکلات ناشی از شهرنشینی گسترده و نیاز مدیران و تصمیم‌گیران شهری پاسخ دهد و در خدمت رشد و توسعه یکپارچه و متوازن شهرها و روستاهای کشور قرار گیرد.

۱- ضرورت و اهمیت رشته

در چند دهه اخیر، تغییر و تحولات فن‌آورانه که زمینه‌ساز عصر انقلاب اطلاعات و گذار از مدرنیسم و شکل‌گیری دوران پست مدرن بوده، مرزهای سیاسی و جغرافیایی را پشت سر گذاشته و جهان را به صورت شبکه‌ای متصل به یکدیگر درآورده و دهکده جهانی را شکل داده است. در این جهان شبکه‌ای به هم پیوسته، شهرها نقش گره‌های اتصال این شبکه جهانی را ایفا نموده‌اند. این تحولات ساختاری باعث ظهور شهرهای جهانی و طرح نظریه‌ها و الگوهای نوظهوری به بازار علم در حوزه شهر و برنامه‌ریزی شهری شده‌اند؛ از جمله مفاهیم و نظریه‌هایی مانند توسعه پایدار، رشد هوشمند، توسعه درون‌زا، جنبش نوشهرگرایی، توسعه حمل و نقل گرا، شهر دوست‌دار طبیعت و ... که نیازمند بهره‌گیری از این تئوریها و الگوها در سطوح تحقیقات عالی در رشته برنامه‌ریزی شهری به منظور همراه شدن با کاروان علم می‌باشد. هم‌چنین چند قطبی‌شدن شهرهای ایران، برنامه‌ریزی شهرهای جدید، تبدیل روستاهای بزرگ به شهر، ایجاد شهرک‌های صنعتی و مسکونی، روستاگرایی، شکل‌گیری مناطق کلان‌شهری، آلونک‌نشینی و گسترش حاشیه‌نشینی در شهرها، عدم تعادل در نظام شهری، تفاوت شدید بین شهر و روستا، ناکارآمدی طرح‌های جامع و تفصیلی به شکل سنتی و در نهایت ظهور مسایل و مشکلات و معضلات اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی در شهرها و مناطق پیرامونی، لزوم تاکید بیشتر بر بهره‌گیری از جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری را روشن می‌سازد. امری که هم اکنون موردنیاز نه تنها دستگاههای دولتی از جمله وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، بلکه نهادهای عمومی از جمله شهرداری‌ها، شوراهای اسلامی شهرها و نهادهای تخصصی و غیردولتی از جمله مهندسين مشاور می‌باشد.

۲- اهداف

- آموزش و تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز سازمان‌ها و ارگان‌های ذی‌ربط از جمله شهرداری‌ها، وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور استانداری‌ها و فرمانداری‌ها، بنیاد مسکن و... در زمینه برنامه‌ریزی‌های شهری و منطقه‌ای کشور
- فراهم کردن زمینه دانش‌افزایی شاغلان موجود در دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با برنامه‌ریزی شهری کشور
- آموزش روش‌های جدید برنامه‌ریزی شهری و فراهم کردن دانش و نگرش جامع فضایی به شهر در بین برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران در راستای توسعه پایدار شهری ایران
- ۴- تعمیق و گسترش دانش علوم جغرافیایی در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در بالاترین سطح آموزش بین‌المللی.

۳- نقش و توانایی دانش‌آموختگان

فارغ‌التحصیلان رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری می‌توانند در بهبود شرایط زیستی و کالبدی شهر و انجام مطالعات شهری و تهیه و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه شهر و نواحی شهری کشور نقش داشته باشند، طرح‌هایی مانند:

- طرح‌های توسعه شهری
  - طرح‌های کالبدی مناطق شهری
  - طرح‌های توسعه اقتصادی- اجتماعی شهر و پیرامون
  - طرح‌های ساماندهی محیط زیست شهری
  - طرح‌های بهسازی و نوسازی شهری
  - طرح‌های مسکن شهری
  - طرح‌های ساماندهی فضایی- کالبدی شهری
  - سازمان فضایی شهرها و پیرامون
  - تهیه و اجرای طرح آمایش شهری
  - طرح‌های استراتژی توسعه شهری (CDS) یا طرح‌های راهبردی- عملیاتی
  - طرح‌های کاربری اراضی و ممیزی زمین
- همچنین سازمان‌ها و مراکز دولتی مانند استانداری‌ها، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت عمران شهرهای جدید، سازمان محیط زیست، شهرداری‌ها و فرمانداری‌های سراسر کشور، دفاتر فنی خدماتی و بخش خصوصی مانند شرکت‌های مهندسی مشاور در زمینه‌های فوق می‌توانند زمینه اشتغال را برای فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم نمایند.

۴- شرایط و ضوابط ورود به رشته

- ۱- داشتن مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های جغرافیا (همه گرایش‌ها) و سایر رشته‌ها؛
- ۲- موفقیت در آزمون سراسری؛

۵- ضرایب دروس امتحانی

ضریب ۲	• زبان عمومی و تخصصی (انگلیسی)
ضریب ۱	• فلسفه جغرافیا
ضریب ۱	• آمار و احتمالات
ضریب ۳	• جغرافیای شهری (مبانی و ایران)
ضریب ۲	• برنامه‌ریزی شهری

۶- تعداد و نوع واحدهای درسی

مجموع واحدهای درسی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در مقطع کارشناسی ارشد، ۳۰ واحد به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- دروس پایه ۱۲ واحد؛
- ۲- دروس تخصصی ۱۲ واحد؛
- ۳- پایان‌نامه ۶ واحد؛

- درس‌های جبرانی برای دانشجویانی که تحصیلات مقطع کارشناسی آنها غیر علوم جغرافیایی بوده، در صورت نیاز و به تشخیص گروه، باید به عنوان پیش نیاز گذرانیده شود. بر حسب نوع تحصیلات در مقطع کارشناسی، شورای گروه درس‌های جبرانی را تعیین و به دانشجو ابلاغ می‌نماید. حداکثر ۳ درس از دروس جغرافیا گرایش برنامه‌ریزی شهری به پیشنهاد گروه اخذ و دانشجو موظف است قبل از گذراندن دروس مقطع کارشناسی ارشد، این درس‌ها را بگذراند.

تبصره:

برای ارتباط دادن مستقیم درس و محتوای آن با تجارب استاد از یک طرف و از طرف دیگر تجارب دانشجو و کمک به یادگیری بهتر و ابداع و ایجاد مهارت‌افزایی، منطبق با موضوع و محتوای درس و سرفصل، برای بعضی دروس کار عملی، آزمایشگاه، کارگاه، سمینار یا مسافرت علمی در نظر گرفته شده است که مدرس درس و گروه آموزشی دانشگاه مجری، لازم است در اجرای آن دقت لازم بفرمایند.

(۱) منظور از کار عملی (پروژه) یعنی مدرس درس یک موضوع مربوط به عنوان و محتوای درس مربوط را با روش تحقیق معین به دانشجو ارائه می‌دهد. دانشجو موظف است آن را در طول ترم انجام و تجربیات شخصی خود را به استاد ارائه نماید و آن را به ظهور برساند. استاد درس افزون بر ۳۲ ساعت وقتی که مطابق برنامه آموزشی صرف آموزش نظری به دانشجو می‌کند، ۱۶ ساعت نیز برای کار عملی دانشجو منطبق با محتوای درس وقت صرف می‌کند. ارزیابی کار دانشجو باید در طول همان نیمسال انجام شود و به نیمسال بعد تسری داده نشود.

(۲) منظور از آزمایشگاه یعنی درس در محل آزمایشگاه برگزار می‌شود و مدرس با استفاده از ابزارهای آزمایشگاهی مباحث نظری خود را به دانشجو آموزش می‌دهد و تجربیات خود را به ظهور می‌رساند.

(۳) منظور از کارگاه یعنی درس در محل کارگاه تشکیل می‌شود و مدرس با استفاده از ابزارهای کارگاهی اعم از نرم‌افزار یا سخت افزار، درس مورد نظر خود را به دانشجو آموزش می‌دهد.

(۴) منظور از سمینار بخشی از کارهای آموزشی مربوط به موضوع و محتوای درس است که استاد با طرح موضوع در جلسه قبل، دانشجو آن را تحقیق و در کلاس درس زیر نظر استاد مربوط با هم به بحث و مذاکره می‌پردازند.

(۵) منظور از سفر علمی، این است که استاد برای مشاهده مصداقی و شهودی مباحث مربوط به محتوای درس در فضای جغرافیایی به یک یا چند منطقه جغرافیایی سفر و آموزش درس را تکمیل می‌کند.

پایان نامه:

۱- موضوع پایان نامه با توجه به گرایش تحصیلی دانشجو همراه با نوآوری در تحقیق و در ارتباط با مسائل و فضاهای شهری ایران انتخاب می‌شود؛

۲- مراحل انتخاب و تصویب موضوع، تعیین اساتید راهنما و مشاور و دفاع و ارزش‌گذاری پایان نامه، طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

جدول ۱: دروس پایه دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری (تمام گرایش‌ها)

ردیف	نام درس	Course Name	تعداد واحد	تعداد ساعت	
				نظری	عملی
۱	دیدگاه‌ها و سیاست‌های فضایی در برنامه‌ریزی شهری	Spatial Approaches and Policies in Urban Planning	۲	۳۲	-
۲	روش تحقیق در برنامه‌ریزی شهری	Research Method in Urban Planning	۲	۳۲	۱۶
۳	سیستم اطلاعات جغرافیایی و سنجش از دور در برنامه‌ریزی شهری	Geographic Information System and Remote Sensing in Urban Planning	۲	۳۲	۱۶
۴	محیط طبیعی شهر	Natural Environment of City	۲	۳۲	-
۵	قوانین و مقررات توسعه شهری در ایران	Urban Development Rules and Regulations in Iran	۲	۳۲	-
۶	برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری	Urban Land use Planning	۲	۳۲	-
-	جمع	-	۱۲	۱۹۲	۳۲

جدول ۲: دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری (گرایش آمایش شهری)

ردیف	نام درس	Course Name	تعداد واحد	تعداد ساعت	
				نظری	عملی
۱	نظریه‌ها و دیدگاه‌های جدید آمایش شهری	New Theories and Viewpoints of Urban Spatial Organization	۲	۳۲	-
۲	برنامه‌ریزی منطقه‌ای	Regional Planning	۲	۳۲	-
۳	مدیریت توسعه فضایی شهر	City Spatial Development Management	۲	۳۲	-
۴	برنامه‌ریزی مجتمع‌های زیستی و شهرهای جدید	Human Settlements and New Towns Planning	۲	۳۲	۱۶
۵	مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در آمایش شهری	Models and Decision-making Techniques in Urban Spatial Organization	۲	۳۲	-
۶	کارگاه آمایش شهری و منطقه‌ای	Workshop of Urban and Regional Spatial Organization	۲	۱۶	۳۲
-	جمع	-	۱۲	۱۷۶	۴۸

جدول ۳: دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
(گرایش برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری)

ردیف	نام درس	Course Name	تعداد واحد	تعداد ساعت	
				نظری	عملی
۱	نظریه‌ها و رویکردهای نوسازی، بهسازی و بازآفرینی شهری	Theories and Approaches of Urban Rehabilitation, Renewal and Regeneration	۲	۳۲	-
۲	اقتصاد زمین و مسکن شهری	Urban Real Estate Economy	۲	۳۲	-
۳	برنامه‌ریزی و توانمندسازی جوامع محلی شهری	Planning and Empowerment of Local Urban Communities	۲	۳۲	-
۴	ارزیابی سیاست‌های زمین، مسکن و بازآفرینی شهری در ایران	Evaluating the Land, Housing and Regeneration Policies in Iran	۲	۳۲	-
۵	مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در برنامه‌ریزی مسکن	Models and Decision-making Techniques in Housing Planning	۲	۳۲	-
۶	کارگاه برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری	Workshop of Housing Planning and Urban Regeneration	۲	۱۶	۳۲
-	جمع	-	۱۲	۱۷۶	۳۲

جدول ۴: دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
(گرایش کاربری اراضی و ممیزی املاک)

ردیف	نام درس	Course Name	تعداد واحد	تعداد ساعت	
				نظری	عملی
۱	کاربرد نقشه‌های کاداستر و نقشه‌های تفصیلی شهری	Applying the Urban Cadastral and Detailed Maps	۲	۳۲	۱۶
۲	کاربرد روش‌های ثبت و ممیزی اسناد و املاک شهری	Applying the Registration and Audit Methods of Urban Documents and Properties	۲	۳۲	۱۶
۳	دیدگاه‌ها و نظریه‌های کاربری اراضی و ممیزی املاک شهری	Approaches and Theories of Urban Land use and Land Audit	۲	۳۲	-
۴	مدل‌های ارزیابی و سنجش وضعیت کاربری و تفکیک اراضی شهری	The Models of Evaluating and Assessing the Urban Land use and Separation Situation	۲	۳۲	-
۵	روش‌های محاسبه عوارض و درآمد املاک و مستغلات	Methods of Calculating the Real Estate Charges and Incomes	۲	۳۲	-
۶	کارگاه تهیه نقشه‌های کاداستر و ممیزی املاک شهری	Workshop for Preparing Cadastral Maps and Auditing of Urban Properties	۲	۱۶	۳۲
-	جمع	-	۱۲	۱۷۶	۶۴

جدول ۵: دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
(گرایش محیط‌زیست شهری)

ردیف	نام درس	Course Name	تعداد واحد	تعداد ساعت	
				نظری	عملی
۱	دیدگاه‌های برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری	Urban Environmental Planning Perspectives	۲	۳۲	-
۲	توان‌های محیطی در برنامه‌ریزی توسعه پایدار شهری	Environmental Capabilities in Sustainable Urban Development Planning	۲	۳۲	-
۳	ارزیابی پیامدهای زیست‌محیطی توسعه شهری در ایران	Evaluating the Environmental Impacts of Urban Development in Iran	۲	۳۲	۱۶
۴	حقوق و قوانین محیط‌زیست شهری	Rules and Rights of Urban Environment	۲	۳۲	-
	اکولوژی و برنامه‌ریزی محیط زیست شهری در ایران	Ecology and Urban Environment Planning in Iran	۲	۳۲	-
۵	کارگاه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری	Workshop of Urban Environmental Planning	۲	۱۶	۳۲
	جمع	-	۱۲	۱۷۶	۴۸

سرفصل درس‌های پایه برای کلیه گرایش‌ها

عنوان درس: دیدگاه‌ها و سیاست‌های فضایی در برنامه‌ریزی شهری (Spatial Approaches and Policies in Urban Planning)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش‌نیاز: -
	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □ ندارد ■	
اهداف			
<p>آشنایی دانشجویان با نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری از آغاز تاکنون معرفی نظریه‌ها، دیدگاه‌ها و سیاست‌های فضایی معاصر و جدید در حوزه برنامه‌ریزی شهری</p>			
سرفصل‌ها			
<p>مفهوم نظریه در برنامه‌ریزی شهری طبقه‌بندی مکتب‌ها و نظریه‌های تاثیرگذار بر جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری نظریه‌های تکوینی در برنامه‌ریزی شهری نظریه‌های اجتماعی در برنامه‌ریزی شهری دیدگاه‌های رادیکال، رفورمیستی، نئولیبرال و نقش آنها در سازمان‌یابی فضاهای شهری نظریه‌پردازان معاصر در برنامه‌ریزی شهری و تحلیل نظریه‌های آنها نظریه‌ها و سیاست‌های مرتبط با پراکنده‌رویی شهری نظریه شهر جهانی و جهان‌شهر نظریه توسعه پایدار شهری نظریه‌های نوشهرگرایی یا شهرسازی نوین نظریه رشد هوشمند شهری اصول و سیاست‌های رشد هوشمند شهری سیاست توسعه میان‌افزا نظریه توسعه حمل و نقل محور</p>			
منابع اصلی			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. اوستروفسکی، واتسلاف (۱۳۹۵) شهرسازی معاصر: از نخستین سرچشمه‌ها تا منشور آتن، لادن اعتضادی (مترجم)، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی. ۲. پاپلی یزدی، محمدحسین و رجبی سناجردی، حسین (۱۳۹۲) نظریه‌های شهر و پیرامون، انتشارات سمت. ۳. تیلور، نایجل، (۱۳۹۴) نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری از آغاز تاکنون، ترجمه محمود شورچه، انتشارات پرهام نقش، تهران. ۴. جیکویز، جین (۱۳۹۱) مرگ و زندگی شهرهای بزرگ امریکایی، مترجمین، حمیدرضا پارسی، آرزو افلاطونی، انتشارات دانشگاه تهران. ۵. زنگنه شهرکی، سعید (۱۳۹۶) مدیریت گسترش کالبدی شهر با رویکرد رشد هوشمند شهری، انتشارات دانشگاه تهران. ۶. صراف، مظفر، جمیله توکلی نیا، حسن محمدیان مصمم (۱۳۹۳) اندیشه‌های نو در برنامه‌ریزی شهری، انتشارات قدیانی. ۷. کمپل، اسکات؛ سوزان، فاینشتاین (۱۳۸۹) نظریه‌ی برنامه‌ریزی شهری، مترجم، عارف اقوامی مقدم، انتشارات آذرخش. <ol style="list-style-type: none"> 1. Borrup, Tom (2020) The Power of Culture in City Planning, Routledge. 2. Brenner, Neil (2019) New urban spaces. Urban theory and the scale question; Oxford University Press. 3. Cuff, Dana (2020) Urban Humanities: New Practices for Reimagining the City, mitpress. 4. Harding, Alan; Blokland, Talja (2014) Urban Theory: A critical introduction to power, cities and urbanism in the 21st century; SAGE Publications Ltd. 5. Jayne, Mark, Ward, Kevin (2017) Urban Theories new critical perspective, Routledge. 6. Thakur, Rajiv (2020) Urban and Regional Planning and Development: 20th Century Forms and 21st Century Transformations, Springer. 			

7. Willson, Richard (2020) Reflective Planning Practice Theory, Cases, and Methods, Routledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
روش تحقیق در برنامه‌ریزی شهری (Research Method in Urban Planning)	۲	نظری-عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با اصول، روش‌ها و مهارت‌های علمی و جغرافیایی در پژوهش‌های شهری
اهداف رفتاری: ایجاد مهارت برای تهیه یک طرح‌نامه در زمینه پژوهش‌های شهری

سرفصل‌ها:

- سیر تحولات علمی و مطالعات جغرافیایی
- تحقیق چیست؟
- عناصر اصلی تحقیق
- تحقیق توصیفی، تبیینی و ارزیابی
- فلسفه تحقیق، رویکردها و راهبردها
- هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، روش‌شناسی
- رویکردها و الگوهای اثبات‌گرایی، پسا اثبات‌گرایی، تفسیری و انتقادی
- آغاز و مراحل یک طرح تحقیق
- برنامه‌ریزی پروژه پژوهشی
- فرآیند تحقیق در دنیای واقعی
- اصول اخلاقی در تحقیق
- دامنه روش‌های تحقیق
- دامنه روش‌های اصلی تحقیق (دانش پژوهی، تفکر، منابع، مشاهده، پیمایش)
- تکنیک‌ها
- انتخاب روش‌ها
- بررسی و مرور ادبیات تحقیق
- منابع داده‌های ثانویه
- مشاهده
- روش‌های کیفی: معرفی و گردآوری داده‌ها
- پیمایش‌های پرسشنامه‌محور: گونه‌شناسی، طراحی و کدگذاری
- تحقیق آزمایشی
- روش بررسی (مطالعه) موردی
- نمونه‌گیری: کمی و کیفی
- تحلیل داده‌های ثانویه
- تحلیل داده‌های کیفی
- تحلیل داده‌های پیمایشی
- تحلیل‌های آماری
- تهیه گزارش تحقیق: بیان نتایج تحقیق
- انتخاب یک موضوع و تهیه طرح تحقیق توسط هر دانشجو و ارائه آن در قالب سمینار

منابع اصلی:

- ایان، های (۱۳۸۸). روش های تحقیق کیفی در جغرافیای انسانی، مترجم احمد پوراحمد و محمد اسکندری نوده، انتشارات سمت، تهران.
- بی، ارل آر. (۱۳۹۷). روشهای تحقیق در علوم اجتماعی (نظری - عملی)، ترجمه رضا فاضل، انتشارات سمت، تهران.
- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۹۶). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، تهران.
- رهنما، محمدرحیم و معروفی، ایوب (۱۳۹۴). سناریونگاری در مطالعات شهری و منطقه‌ای (مفاهیم، روش‌ها و تجارب)، مرکز پژوهشهای شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد.
- شریفزادگان، محمدحسین و ندایی‌طوسی، سحر (۱۳۹۴). روشهای پژوهش کیفی در برنامه‌ریزی توسعه با تاکید بر برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- کرسول، جان‌دبلیو (۱۳۹۴). طراحی پژوهش: رویکردهای کمی، کیفی و روش‌های ترکیبی، مترجم مجید خورشیدی و فخرالدین سلطانی. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، تهران.
- وانگ، ژینهوا و هاف، رینر ووم (۱۳۹۳). روش‌های تحقیق در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه ژیلا سجادی، احمد پوراحمد و همکاران، دانش نگار، تهران.
- ویل، آنتونی جیمز (۱۳۹۷). روش تحقیق برای اوقات فراغت و گردشگری، ترجمه احمد پوراحمد و علی حسینی، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- Bracken, I. (2014). Urban planning methods: Research and policy analysis. Routledge.
- Ewing, Reid and Park, Keunhyun (2020) Basic Quantitative Research Methods for Urban Planners, Routledge.
- Ewing, Reid and Park, Keunhyun (2020) Advanced Quantitative Research Methods for Urban Planners, Routledge.
- Farthing, S. (2016). Research design in urban planning: a student's guide. Sage.
- Gomez, B., & Jones III, J. P. (Eds.). (2010). Research methods in geography: A critical introduction (Vol. 6). John Wiley & Sons.
- Silva, C. N. (Ed.). (2012). Online Research Methods in Urban and Planning Studies: Design and Outcomes: Design and Outcomes. IGI Global.
- Silva, E. A., Healey, P., Harris, N., & Van den Broeck, P. (Eds.). (2014). The Routledge handbook of planning research methods. Routledge.
- Wang, X., & Hofe, R. (2008). Research methods in urban and regional planning. Springer Science & Business Media.
- Ward, K. (Ed.). (2020). Researching the city: a guide for students. SAGE Publications Limited.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
سیستم اطلاعات جغرافیایی و سنجش از دور در برنامه ریزی شهری (Geographic Information System and Remote Sensing in Urban Planning)	۲	نظری-عملی	-
تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:		
۴۸	دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □		

اهداف کلی: تبیین قابلیت های کاربردی فناوری های اطلاعات مکانی در حوزه برنامه ریزی و توسعه شهری.
اهداف رفتاری: یادگیری مدل های کاربردی و نرم افزارهای مربوط به نظام های اطلاعات مکانی و سنجش از دور و کاربست آموخته ها در تحقیقات، مطالعات و طرح های توسعه شهری.

سرفصل ها

- ۱- تبیین بنیادهای استفاده از داده ها و اطلاعات جغرافیایی (ارکان سیستم اطلاعات جغرافیایی، ماهیت ژئومتریکال و توصیفی داده ها مکانی، ساختار داده های مکانی، ساختار پایگاه داده های مکانی، الزامات جمع آوری، ویرایش و آماده سازی داده های مکانی، ایجاد پایگاه داده جغرافیایی و ...)
- ۲- کاربرد روش های توصیف داده های مکانی و تجسم فضایی در مطالعات شهری؛
- ۳- تحلیل فضایی (برداری و رستری)، نمونه گیری مکانی و آمار فضایی (تحلیل الگو، اندازه گیری های جغرافیایی و رگرسیون جغرافیایی)، درونیابی فضایی و زمین آمار و ...
- ۴- مدل سازی مکانی (مدل های رقومی زمین، مدل سازی مکانی تصمیم و ارزیابی چندمعیاره، مدل سازی کاربری اراضی، مدل سازی اکولوژیکی، تحلیل شبکه و ...)
- ۵- تبیین ارکان، فرایندها و ماهیت داده های سنجش از دور و تحلیل رفتار طیفی پدیده های شهری و پیراشهری؛
- ۶- تحلیل و تفسیر بصری و رقومی تصاویر ماهواره ای (اصول تفسیر بصری، پیش پردازش، بهبود، تبدیلات و طبقه بندی تصاویر)؛
- ۷- تحلیل مسائل شهری با استفاده از داده های سنجش از دور (تحلیل فرم و پراکنده رویی شهری، تحلیل آلودگی هوا و جزایر حرارتی، مدلسازی و پیش بینی تغییرات کاربری و پوشش اراضی، تحلیل فضاها و زیرساخت های سبز، تحلیل اکولوژی و کیفیت محیط، تحلیل مخاطرات محیطی و ...)
- ۸- معرفی رویکردها و نوآوری ها در عرصه فناوری های مکانی و سنجش از دور.
- ۹- پروژه عملی کاربرد سیستم اطلاعات جغرافیایی و سنجش از دور در برنامه ریزی شهری.

منابع اصلی:

- چاندر، آ.م و گوش، س. ک (۱۳۹۱) سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی. ترجمه سیدکاظم علوی پناه و مسلم لدنی. انتشارات دانشگاه تهران.
- شیان، جورج. زد. (۱۳۹۷). کاربردهای سنجش از دور برای محیط شهری. ترجمه حسین نظم فر و جعفر جعفرزاده. انتشارات شیران نگار.
- فاطمی، سیدباقر و یوسف رضایی (۱۳۹۶). مبانی سنجش از دور. انتشارات آژاده؛
- قهرودی، منیژه و ام السلمه بابایی فینی (۱۳۹۴). ادراآمدی بر سیستم های اطلاعات جغرافیایی. انتشارات دانشگاه پیام نور.
- علیجانی، بهلول (۱۳۹۸). روش تحقیق کمی در جغرافیا. انتشارات سمت.
- علی محمدی، عباس. (۱۳۹۵). مبانی و علوم سیستم های اطلاعات جغرافیایی. انتشارات سمت. چاپ هفتم.
- Campbell, J. E., & Shin, M. (2011). Essentials of geographic information systems. <https://www.saylor.org/books/>.
- Chang, K. T. (2008). Introduction to geographic information systems (Vol. 4). Boston: McGraw-Hill.
- Grekousis, G. (2020). Spatial analysis methods and practice: describe–explore–explain through GIS. Cambridge University Press.

- Liu, J. G., & Mason, P. J. (2016). Image processing and GIS for remote sensing: Techniques and applications. John Wiley & Sons.
- Longley, P. A., Goodchild, M. F., Maguire, D. J., & Rhind, D. W. (2015). Geographic information science and systems. John Wiley & Sons.
- Pradhan, B. (2017). Spatial Modeling and Assessment of Urban Form. SPRINGER INTERNATIONAL PU.
- Scholten, H. J., & Stillwell, J. (Eds.). (2013). Geographical information systems for urban and regional planning (Vol. 17). Springer Science & Business Media.
- Wang, X., & Hofe, R. (2008). Research methods in urban and regional planning. Springer Science & Business Media.
- Weng, Q. (2019). Techniques and Methods in Urban Remote Sensing. John Wiley & Sons.
- Zhu, X. (2016). GIS for environmental applications: a practical approach. Routledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
محیط طبیعی شهر (Natural Environment of City)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی	دارد ☐ ندارد ☒
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
<p>اهداف کلی: درک روابط متعامل زیرنظام طبیعی - اکولوژیک با دیگر ارکان نظام حیات شهری و تبیین نقش ساختارها و کارکردهای طبیعی - اکولوژیکی و شناخت توان‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای ساختارها و کارکردهای پیش گفته در برنامه‌ریزی و توسعه شهر.</p> <p>اهداف رفتاری: مطالعه و تحلیل ارکان و عناصر طبیعی - اکولوژیکی محیط شهر و پیرامون، یادگیری مدل‌های کاربردی و نرم‌افزارهای مربوط و کاربست آن در تحقیقات و طرح‌های توسعه شهری.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <p>۱- تبیین جایگاه بنیادهای طبیعی تمدن و شهرنشینی، فلسفه و جایگاه مطالعه ساختارها و کارکردهای محیط طبیعی شهر در تحقیقات و طرح‌های توسعه شهر؛</p> <p>۲- تبیین شهر به مثابه اکوسیستم و نقش زیرساخت‌های طبیعی - اکولوژیکی در تولید خدمات اکوسیستمی، تنظیم سوخت و ساز و پالایش محیط‌های شهری؛</p> <p>۳- تبیین نقش موقعیت ریاضی و نسبی در وضعیت ویژگی‌های طبیعی - اکولوژیک نواحی شهری و اثرپذیری الگو و ساختار شهری از این ویژگی‌ها؛</p> <p>۴- مطالعه ساختار و ویژگی‌های زمین‌شناسی (تحلیل زون‌های ساختاری - رسوبی، مطالعه سازندها، سنگ‌شناسی، ساختار گسلش زمین، پهنه‌بندی لرزه‌زمین ساخت ایران و معرفی آئین نامه ۲۸۰۰، نحوه خوانش نقشه‌های زمین‌شناسی و استخراج گزارش‌های زمین‌شناسی برای طرح‌های توسعه شهری و ...)</p> <p>۵- مطالعه ساختار ژئومورفولوژی و اشکال ناهمواری (بررسی نقش ساختار و اشکال ژئومورفولوژی بر شهرها، شناخت واحدهای شکل زمین و ناهمواری‌ها، کاربرد مدل رقومی ارتفاع و مشتقات آن در مطالعات شهری، بررسی رابطه ژئومورفولوژی و ناهمواری‌ها و حرکت آب‌های سطحی و ...)</p> <p>۶- مطالعه ویژگی‌های آب و هوایی و عوامل و عناصر اثرگذار بر آب و هوای مناطق شهری (بررسی عوامل فرامحلی و محلی تعیین کننده اقلیم مناطق شهری، روش‌های پهنه‌بندی اقلیمی، مطالعه عناصر اقلیمی به ویژه بارش، دما، باد و... بررسی رابطه اقلیم با برنامه ریزی شهری شامل تأثیر اقلیم بر ساختار و معماری شهرها، آسایش اقلیمی و...)</p> <p>۷- مطالعه ویژگی‌ها و قابلیت‌های منابع آب (شامل بررسی نقش ساختار زمین‌شناسی، ژئومورفولوژی و اقلیمی بر کمیت و کیفیت منابع آب، بررسی وضعیت منابع آب سطحی و زیرزمینی، بررسی وضعیت مصرف و بیلان آب؛ ارزیابی کیفیت شرب شهری و...)</p> <p>۸- مطالعه قابلیت اراضی و خصوصیات خاکها (بررسی بافت و عمق خاک، بررسی رابطه حاصل خیزی خاک و توسعه شهری، بررسی مقاومت خاک و توسعه شهری و...)</p> <p>۹- مطالعه ویژگی‌های پوشش گیاهی (مطالعه پوشش گیاهی پیراشهری و زیرساخت‌های سبز شهری و نقش آنها در تولید خدمات اکوسیستمی و ارتقای کیفیت محیط شهری)؛</p> <p>۱۰- مطالعه عرصه‌های با ارزش زیست محیطی (شامل مطالعه میراث طبیعی و عرصه‌های حفاظت شده مناطق پیراشهری و درون شهری و...)</p>			

۱۰- بررسی مخاطرات طبیعی، شامل مخاطرات ژئودینامیکی (زلزله، ناپایداری‌های دامنه‌ای، فرونشست زمین و...)، مخاطرات هیدرواقليمی (سیل، خشکسالی، آنومالی در عناصر اقلیمی، عوارض ناشی از اکستريم‌های مربوط به تغيير اقليم و...) و مخاطرات بيولوژیکی (ریزگردها، آلودگی هوا و...):

۱۱- معرفی راه‌حل‌های طبیعت مبنا (Natural based solution) و توسعه شهری.

منابع اصلی:

- امیدوار، کمال (۱۳۹۰). مخاطرات طبیعی. انتشارات دانشگاه یزد؛
- آن. آر. بییر و کاترین هیگینز (۱۳۹۳). برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین. ترجمه سید حسین بحرینی، کیوان کریمی، انتشارات دانشگاه تهران.
- رهنمایی، محمدتقی (۱۳۹۷). مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی: جغرافیا. انتشارات مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن وزارت مسکن و شهرسازی. چاپ هفتم؛
- رهنمایی، محمدتقی (۱۳۹۵). ایران، توان‌های طبیعی و محیطی آن. انتشارات مهکامه. چاپ دوم.
- زمردیان، محمدجعفر (۱۳۹۲). کاربرد جغرافیای طبیعی در برنامه‌ریزی شهری و روستایی. انتشارات دانشگاه پیام نور. چاپ هشتم.
- Alberti, M. (2008). *Advances in urban ecology: integrating humans and ecological processes in urban ecosystems* (No. 574.5268 A4). New York: Springer.
- Adler, F. R., & Tanner, C. J. (2013). *Urban ecosystems: ecological principles for the built environment*. Cambridge University Press.
- Barbosa, Pedro (2020) *Urban Ecology: Its Nature and Challenges*, Routledge.
- Benton-Short, L., & Short, J. R. (2013). *Cities and nature*. Routledge.
- Cocks, Michelle and Shackleton, Charlie (2020) *Urban Nature: Enriching Belonging, Wellbeing and Bioculture*, Routledge.
- Hostetler, M. (2004). *Cities and natural process: A basis for sustainability*.
- Pérez, G., & Perini, K. (Eds.). (2018). *Nature based strategies for urban and building sustainability*. Butterworth-Heinemann.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
قوانین و مقررات توسعه شهری در ایران (Urban Development Rules and Regulations in Iran)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □ ندارد ■	
اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با قوانین، ضوابط و مقررات ناظر بر شهرها و مناطق شهری در ایران			
سرفصل‌ها:			
<ul style="list-style-type: none"> • تعاریف و مفاهیم پایه • مراحل قانونی تاسیس شهر و شهرداری؛ پیامدها، درجه‌بندی شهرداری‌ها • قانون شهرداری‌ها (۱۲۸۶، ۱۳۰۹، ۱۳۲۸ و ۱۳۳۴) • قانون شوراها (سیر تحول و اصول حاکم بر آن) و آسیب‌شناسی آن • کمیسیون‌های شهر و شهرداری • قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران • قوانین و مقررات مربوط به محدوده‌های شهری • قوانین و مقررات مربوط به زمین شهری • جایگاه منابع درآمدی شهرداری‌ها در قانون • قوانین و مقررات مربوط به محیط زیست شهری • قوانین و مقررات مربوط به شهرهای جدید • قوانین و مقررات مربوط به طرح‌های جامع و تفصیلی • قوانین و مقررات مربوط به ساخت و ساز، تراکم و بلندمرتبه سازی، سیما و منظر • قوانین و مقررات مربوط به خدمات و تاسیسات عمومی (گورستان، تونل‌های شهری و ...) • واکاوی مفهوم حق به شهر 			
منابع اصلی:			
<ul style="list-style-type: none"> - حسینی، سید علی، مبانی فنی و اجرایی حقوق شهری و منطقه‌ای ایران، چاپ اول، انتشارات حق شناس، تهران. - صفائی پور، مسعود و دیگران، ۱۳۹۶، حقوق و قوانین شهری در ایران، آراد کتاب. - کامیار، غلامرضا، ۱۳۹۵، حقوق شهری و شهرسازی، چاپ هشتم، انتشارات مجد، تهران. - کمالان، سیدمهدی، ۱۳۹۹، مجموعه کامل قوانین و مقررات شهرداری، چاپ چهارم، انتشارات کمالان. - مبارکیان، عباس، ۱۳۹۸، مجموعه قوانین و مقررات زمین شهری، چاپ ششم، انتشارات مجد، تهران. - منصور، جهانگیر، ۱۳۹۹، قوانین و مقررات مربوط به شهر و شهرداری: شوراها و اسلامی کشور - قوانین شهرداری - اصناف - اماکن عمومی - نوسازی و عمران شهری - اراضی و املاک - نظام مهندسی، چاپ ۳۸، نشر دیدار. - وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، معاونت برنامه ریزی و توسعه، راهنمای جامع مدیریت شهری، مجموعه اصول قوانین و مفاهیم مورد نیاز شهرداری‌ها، تدوین معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی. - مجید غمامی ۱۳۹۲، بررسی وضعیت شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای در ایران معاصر، افرند، تهران 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه ریزی کاربری اراضی شهری (Urban Land use Planning)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	ندارد ■
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	

اهداف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، مبانی، محورهای، فرایندها، الگوها، مدل‌ها، نظریه‌ها، سیاست‌ها و اهداف ضوابط و مقررات مربوط به کاربری اراضی شهری و تعیین کاربری مناسب برای زمین‌های شهری مختلف است. دانشجویان با گذراندن این درس، توانایی و مهارت‌های لازم برای ترسیم انواع نقشه‌های کاربری اراضی و تحلیل این نقشه بر پایه مدل‌ها، ضوابط و مقررات مربوطه را به دست خواهند آورد.

سرفصل‌ها:

- تعاریف مفاهیم و مبانی (کاربری اراضی شهری، منطقه‌بندی و تعیین انواع منطقه)
- اهداف طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
- اصول برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
- مدل‌های زمین شهری
- معیارهای مکان یابی کاربری‌های شهری
- انواع کاربری شهری و علائم آنها و انواع منطقه بندی
- نحوه برداشت و فرایند تهیه انواع کاربری‌ها در شهر
- استانداردهای کاربری‌های شهری
- ضوابط و مقررات کاربری‌های شهری
- تعیین سطوح و سرانه‌ها
- تفکیک اراضی شهری
- ضوابط تعیین حرایم شهری (محدوده‌های شهری، سواحل شهری، شبکه‌های برق و گاز و...)
- جایگاه برنامه ریزی کاربری اراضی شهری در طرح‌های جامع و سایر طرح‌های شهری
- تکنیک‌ها و مدل‌های مورد نیاز در برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
- محاسبات وضع موجود و پیش بینی جمعیت و مهاجرت
- محاسبات وضع موجود و پیش بینی مسکن
- محاسبات وضع موجود و پیش بینی حمل و نقل درون شهری
- بررسی و تحلیل کیفیت محیط زیست شهری و عوامل مؤثر بر آن
- معیارهای ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری
- شیوه‌ی کنترل کاربری اراضی شهری
- رانت زمین شهری و طرح‌های کاربری اراضی شهری
- مدیریت کاربری‌های اراضی شهری
- تحلیل ضوابط و مقررات کاربری اراضی شهری
- الگوهای انجام و تهیه برنامه ریزی کاربری اراضی شهری

منابع اصلی

- پورمحمدی، محمدرضا، ۱۳۹۵، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، تهران، چاپ دوازدهم، انتشارات سمت.
- رضویان، محمدتقی، ۱۳۸۱، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، تهران: انتشارات منشی.
- زیاری، کرامت اله، ۱۳۹۷، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- سرور، رحیم، ۱۳۹۶، برنامه ریزی کاربری اراضی در طرح‌های توسعه و عمران ناحیه‌ای، چاپ دوم، تهران: انتشارات گنج هنر.

- سلطانی، علی، ۱۳۹۸، برنامه ریزی کاربری زمین شهری، انتشارات دانشگاه شیراز، شیراز.
- سیف الدینی، فرانک، ۱۳۹۱، فرهنگ فرآیند برنامه ریزی کاربری زمین، انتشارات آبیژ، تهران.
- سیف الدینی، فرانک؛ شورجه، محمود، ۱۳۹۴، برنامه ریزی و طراحی هوشمندانه کاربری زمین و حمل و نقل شهری، انتشارات پرهام.
- سیلبر ستاین، جان و میزر، کریس (۱۳۹۹) برنامه ریزی کاربری زمین برای توسعه پایدار، ترجمه سید مسلم سیدالحسینی و دیگران، چاپ اول، انتشارات طحان.
- عسکری، علی؛ اسد رازانی؛ پدram رخشانی، ۱۳۸۱، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری: سیستم‌ها و مدل‌ها، تهران: انتشارات نور علم.
- کایرز، ادواردجان و دیگران، ۱۳۹۴، برنامه ریزی کاربری زمین شهری، مترجم: منوچهر طبیبیان، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- موریس، النور اسمیت، ۱۳۸۸، برنامه ریزی و طراحی شهری، ترجمه ابوالفضل مشکینی و کیومرث حبیبی، نشر انتخاب.
- Deakin, Elizabeth (2019) Transportation, Land Use, and Environmental Planning, Elsevier.
- Jeroen, C.J.M. & Button, Kenneth & Nijkamp, Peter, (2007) Environmental planning, Edward Elgar.
- Metternicht, Graciela (2018) Land Use and Spatial Planning: Enabling Sustainable Management of Land Resources, Springer.
- Priemus, Hugo, & Button Kenneth, & Peter Nijkamp (2007) Land use planning, Edward Elgar.
- Silberstein, M.A. and Maser, Chris (2019) Land-Use Planning for Sustainable Development, CRC Press.

سرفصل دروس‌های تخصصی گرایش‌ها
سرفصل دروس‌های تخصصی گرایش آزمایش شهری

عنوان درس: نظریه‌ها و دیدگاه‌های جدید آمایش شهری (New Theories and Approaches of Urban Spatial Organization)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش‌نیاز: -
	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد ■

هدف آموزشی: دانشجو پس از گذراندن این واحد باید به تئوری‌های توسعه و رشد شهری مسلط باشد و نگرش فضایی به مسائل شهری داشته باشد.

هدف رفتاری: دانشجو بتواند دسته‌بندی موضوعی از چالش‌های شهری ارائه دهد و تحلیل علمی و معرفت‌شناسانه از مسائل شهری داشته باشد.

سرفصل‌ها:

- ۱- روند و سیر تاریخی شهر و شهرنشینی در جهان و ایران
- ۲- رویکردهای سیاستگذاری شهری
- ۳- بنیان‌های نظریه شهری
- ۴- جابجایی اجتماعی در سیستم‌های شهری
- ۵- تحلیل روند دگرگونی در اقتصاد شهری
- ۶- روندهای توسعه شهری و پیامدهای سیاسی در عصر جهانی شدن
- ۷- چالش‌های شهری
- ۸- نگرش سرمایه‌دارانه به شهر و عدالت اجتماعی
- ۹- نگرش لیبرال و نئولیبرال به شهر
- ۱۰- کالایی‌سازی مکان و شهر
- ۱۱- قدرت شهر: مردم و سیاست
- ۱۲- رویکردهای آمایشی به شهر (میان‌افزا، شهر عادل، شهر بیوفیلیک، رشد هوشمند، توسعه حمل و نقل محور، شهر دانش‌بنیان، شهر هوشمند، حق به شهر، حق به مسکن شایسته، شهر شاد، شهر آموزنده، شهر انسانی، پژوهردگی شهری، زیست‌پذیری شهری، نیکبختی (شکوفایی) شهری، شهر اسلامی، نوشهرگرایی)

منابع اصلی:

۱. پارکر، سیمون (۱۳۹۷)، نظریه شهری و تجربه شهری، ترجمه حمیدرضا تلخابی و فرخ مهرآیین، انتشارات تیس، چاپ اول، تهران.
۲. پورا احمد، احمد؛ زرغام فرد، مسلم و امیرحسین خادمی (۱۳۹۸) آمایش شهری. نشر شهر: شهرداری تهران.
۳. حاتمی نژاد، حسین؛ زرغام فرد، مسلم، خادمی امیرحسین و سید محمد میرسیدی (۱۳۹۷). سیاست‌های فضایی در برنامه ریزی شهری. انتشارات پاپلی.
۴. رنی شورت، جان (۱۳۹۹)، شهر نابرابر، تجدید حیات شهری، جابه‌جایی و ایجاد نابرابری در شهرهای جهانی، ترجمه حمیدرضا تلخابی و فریدون گازرانی، انتشارات آگاه، چاپ دوم، تهران.
۵. زیاری، کرامت‌اله؛ زرغام فرد، مسلم و امیرحسین خادمی (۱۳۹۸). برنامه ریزی شهری با رویکرد بیوفیلیک. انتشارات اراد کتاب چاپ دوم.
۶. قربانی، رسول (۱۳۹۷). نگرشی بر الگوهای نوین آمایش شهری. انتشارات فروزش.
۷. گیر، اچ. اس (۱۳۹۶)، راهنمای بین‌المللی سیاست شهری، ترجمه احمد زنگانه، حمیدرضا تلخابی، امین شهبسوار، مریم نعمتی ثانی، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد خوارزمی، چاپ اول، تهران.

8. Fainstein, S.S. (2010). The just city. Cornell University Press.
9. Florida, R. (2018). The New Urban Crisis: How Our Cities Are Increasing Inequality, Deepening Segregation, and Failing the Middle Class-and What We Can Do About It. Publisher: Basic Books.
10. Knierbein, S and Hou, J. (2017). City Unsilenced. Routledge.
11. Levine, M. (2019). Urban Politics: Cities and Suburbs in a Global Age. Routledge.
12. Mayer, M. (2016). Neoliberal urbanism and uprisings across Europe. M. Mayer, H. Thörn, C. Thörn (Eds.), Urban Uprisings: Challenging Neoliberal Urbanism in Europe, Palgrave Macmillan, London.
13. Mayer, M. (2012). The “right to the city” in urban social movements. N. Brenner, P. Marcuse, M. Mayer (Eds.), Cities for People, Not for Profit, Routledge, New York (2012), pp. 63-85.
14. Phillips, S. (2020). The Affordable City: Strategies for Putting Housing Within Reach. Island Press.
15. R. Judd, D. (2018). City Politics. Routledge.
16. Sorensen, S and Okata, J. (2010). Megacities: Urban form, governance, and sustainability. Springer.
17. Soja, E.W. (2010). Seeking Spatial Justice. University of Minnesota Press.
18. Schragger, R. (2016). City Power: Urban Governance in a Global Age. Oxford University Press.
19. Trounstein, J. (2018). Segregation by Design: Local Politics and Inequality in American Cities. Cambridge University Press.

عنوان درس: برنامه‌ریزی منطقه‌ای (Regional Planning)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش‌نیاز: -
	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد ■
<p>اهداف: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی برنامه‌ریزی منطقه‌ای و آگاهی از مبانی نظری آن و تحلیل نظام‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای و ناحیه‌ای و کاربرد آن در برنامه‌ریزی شهری</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- مقدمه و آشنایی با منابع اصلی درس و اهمیت و ضرورت آن ۲- تعریف مفاهیم و اصطلاحات رایج در برنامه‌ریزی منطقه‌ای ۳- نظام‌های منطقه بندی و ناحیه بندی ۴- دیدگاهها و روشهای برنامه‌ریزی منطقه‌ای ۵- برنامه‌ریزی منطقه‌ای در کشورهای توسعه یافته ۶- برنامه‌ریزی منطقه‌ای در کشورهای در حال توسعه ۷- نظریه قطب رشد و نقد آن ۸- آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی منطقه‌ای ۹- تجربیات برنامه‌ریزی منطقه‌ای و ناحیه‌ای در ایران ۱۰- توسعه پایدار و برنامه‌ریزی منطقه‌ای ۱۱- راهبرد توسعه منطقه‌ای RDS ۱۲- جایگاه برنامه‌ریزی منطقه‌ای در طرح آمایش سرزمین و طرح کالبدی ملی ۱۳- برنامه‌ریزی منطقه‌ای و عدالت فضایی ۱۴- شالوده‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی برنامه‌ریزی منطقه‌ای ۱۵- الزامات و زیرساخت‌های توسعه منطقه‌ای با تاکید بر اجتماعات محلی و ساختار فضایی 			
<p>منابع اصلی:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- آسایش، حسین (۱۳۸۵) اصول و روشهای برنامه ریزی ناحیه‌ای، چاپ هفتم، انتشارات دانشگاه پیام نور. ۲- بنجامین هیگینز و دونالد ساویه (۱۳۸۸) نظریه‌های توسعه منطقه‌ای، ترجمه: فاطمه بزازان، نشر نی. ۳- سیف‌الدینی، فرانک (۱۳۹۱) برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، نشر آبیژ. ۴- شورچه، محمود (۱۳۹۷) برنامه ریزی توسعه منطقه‌ای (از نظریه تا عمل)، انتشارات پرهام نقش تهران. ۵- حسین زاده دلیر، کریم (۱۳۹۳) برنامه‌ریزی ناحیه‌ای، چاپ سیزدهم، انتشارات سمت. ۶- صرافى، مظفر (۱۳۷۹) مبانی برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای، چاپ دوم، انتشارات سازمان برنامه و بودجه. ۷- زمردیان، محمدجعفر (۱۳۷۰) اصول و مبانی عمران ناحیه‌ای، انتشارات کتابستان. ۸- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۹۶) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، چاپ هشتم، انتشارات دانشگاه تهران. ۹- معصومی اشکوری، سید حسن (۱۳۹۱) اصول و مبانی برنامه‌ریزی منطقه‌ای، چاپ ششم، نشر پیام. <p>- Hall, Peter; Tewdwr-Jones, Mark (2019) Urban and Regional Planning, Routledge.</p> <p>- Kumar, Vinod (2019) Smart Metropolitan Regional Development, Springer.</p> <p>- Wong, Cecilia (2006) Indicators for Urban and Regional Planning: The Interplay of Policy and Methods, Routledge.</p>			

عنوان درس: مدیریت توسعه فضایی شهر (City Spatial Development Management)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: -
	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد ■

اهداف

آشنایی دانشجویان با مفاهیم، نظریات، رویکردها و تجارب توسعه فضایی شهر در کشورهای مختلف دنیا؛ ارتقا درک دانشجویان نسبت به محرک‌های رشد، بازیگران و کنشگران اصلی توسعه و منافع رقیب آنها، گروه‌های آسیب‌پذیر و بهره‌وران آن، پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، محیطی، سلامت و ... توسعه فضایی- کالبدی در زمینه شهری و منطقه‌ای؛ بحث درباره اولویت‌های رقیب، بازی‌های غیرهمکارانه، راه حل مناقشات در حل مسائل توسعه و ابزارهای لازم برای آن؛ آشنایی با فرایند تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی، نظریات، الگوها، عملکردها و نقش‌ها، فنون و ابزارهای اجرایی مدیریت شهری.

سرفصل‌ها

آشنایی با مبانی و مفاهیم مرتبط با توسعه فضایی شهر

- تعریف مفهوم، ابعاد و اهداف توسعه فضایی شهر(از منظر محیطی مانند کارایی منابع و انرژی، جابجایی و حمل و نقل، کاهش و انطباق با تغییرات اقلیمی، تنوع زیستی، از منظر سلامت بدنی(تشویق به فعالیت بدنی، پیاده‌روی و دوچرخه-سواری) و روان، از منظر اجتماعی مانند حس تعلق به اجتماع محلی و همبستگی اجتماعی، هویت، جدایی‌گزینی‌ها، از منظر اقتصادی مانند تحلیل‌های هزینه- فایده و هزینه فرصت، رقابت‌پذیری ساختار فضایی، از منظر حقوقی مباحث مربوط به مالکیت زمین)؛
- چالش‌ها و روندهای کنونی آن در ایران و جهان (حومه‌نشینی و پسا حومه‌نشینی، پراکنده‌رویی، جدایی‌گزینی اجتماعی- فضایی، حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیررسمی، فقدان یا کمبود زیرساخت‌های اصلی ...)؛
- رویکردهای مختلف توسعه فضایی شهرها (شهر فشرد (Compact city)، نو شهرسازی (New Urbanism)، رشد هوشمند (Smart Growth)، انتقال حق توسعه (TDR)، توسعه حمل و نقل محور (TOD)، دهکده شهری (Urban-Village)، توسعه میان افزا (infill development)، شهرهای هوشمند (Smart cities) ...)
- اشکال مختلف توسعه فضایی شهرها (چندمرکزیتی، شهرهای لبه‌ای، ...)
- تجارب مختلف از توسعه فضایی شهر در کشورهای درحال توسعه و توسعه فضایی شهر

آشنایی با مفاهیم مرتبط با برنامه‌ریزی، مدیریت و حکمروایی توسعه فضایی شهری

- تعاریف مفاهیم: (مدیریت زمین و مدیریت رشد)، پارادایم‌های مدیریت رشد
- چالش‌های مدیریت رشد و توسعه در کلانشهرها (انواع تفرق‌های عملکردی، سیاسی، فضایی و ...)
- تاثیر ساختارهای مختلف اقتصادی مانند اقتصاد بازار و نئولیبرالیسم بر مدیریت رشد شهرها ...
- انواع رویکردهای اداره امور شهر
- رویکردهای نوین به مدیریت رشد و توسعه (کارآفرینی شهری، شهر هوشمند، بازاریابی شهری ...)
- ابزارها و منابع مدیریت رشد و توسعه (ابزارهای قانونی مانند انواع منطقه‌بندی‌ها، ابزارهای مالی مانند مالیات و عوارض، ابزارهای اطلاعاتی مانند سیستم اطلاعات زمین- LIS و ...) و فرایندهای مدیریت رشد (فرایندهای برنامه‌ریزی سناریونویسی)
- آشنایی با روش و فنون پشتیبان تصمیم‌گیری
- حقوق مالکیت و تاثیر آن بر مدیریت پایدار منابع

- شناخت کنشگران اصلی و اهداف و منافع رقیب آنها در توسعه فضایی شهر
- مشارکت و شراکت بخش خصوصی- عمومی در مدیریت رشد و توسعه (به عنوان مثال واگذاری زمین یا Land Trust)
- حل تناقضات در مدیریت توسعه و زمین (به عنوان مثال آموزش نظریه بازی و یا چانه‌زنی)
- تجاری از مدیریت رشد در عمل (کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته)

منابع اصلی

۱. ایمانی جاجرمی، حسین؛ علی نودریور؛ سید محمدهادی ایازی؛ مجید عبداللهی؛ و غلامرضا کاظمیان. ۱۳۹۲. مدیریت شهری-جلد دوم: مدیریت شهری در ایران. چاپ اول، انتشارات تیس، تهران.
  ۲. برک پور، ناصر و ایرج اسدی. ۱۳۸۸. مدیریت و حکمروایی شهری. تهران: انتشارات دانشگاه هنر، چاپ اول.
  ۳. پائولا دامری، رناتا و کامیل روزنتال سابروکس. ۱۳۹۹. شهر هوشمند: چگونگی ایجاد ارزش عمومی و اقتصادی با فناوری پیشرفته در فضای شهری. ترجمه موسی کمانودی کجوری و همکاران، چاپ اول، دانشگاه خوارزمی، تهران.
  ۴. دیک، ماین پیتر وان. ۱۳۹۳. مدیریت شهری از نظریه تا عمل: اداره شهرها در کشورهای در حال توسعه. ترجمه غلامرضا کاظمیان و حامد رستگار، چاپ اول، انتشارات تیس، تهران.
  ۵. سعیدی رضوانی، نوید؛ مجید عبداللهی؛ سید محمدهادی ایازی؛ علی نودریور؛ حسین ایمانی جاجرمی؛ غلامرضا کاظمیان، و اسماعیل صالحی. ۱۳۹۲. مدیریت شهری-جلد اول: بررسی تطبیقی نظام مدیریت شهری در کشورهای نمونه. چاپ اول، انتشارات تیس، تهران.
  ۶. کاظمیان، غلامرضا؛ اسماعیل صالحی؛ سید محمدهادی ایازی؛ علی نودریور؛ حسین ایمانی جاجرمی؛ نوید سعیدی رضوانی؛ و مجید عبداللهی. ۱۳۹۲. مدیریت شهری-جلد اول: مبانی و حوزه‌ها. چاپ اول، انتشارات تیس، تهران.
  ۷. شمس، عبدالحمید. ۱۳۹۰. حاکمیت محلی از تراکم‌زدایی تا تمرکززدایی. چاپ اول، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی، تهران.
  ۸. مقیمی، سیدمحمد. ۱۳۸۲. اداره حکومت‌های محلی: مدیریت شوراها و شهرداری‌ها. چاپ اول، انتشارات سمت، تهران.
- Bengston, D. N., Fletcher, J. O., & Nelson, K. C. (2004). Public policies for managing urban growth and protecting open space: policy instruments and lessons learned in the United States. *Landscape and urban planning*, 69(2-3), 271-286.
- Horn, A. (2015). Urban growth management best practices: Towards implications for the developing world. *International Planning Studies*, 20(1-2), 131-145.
- Horn, A. (2020). Urban growth management and governance in the global south: an overview and some implications. *Journal of Public Administration*, 55(1), 5-25.
- Kelly, E. D. (2004). *Managing community growth*: Greenwood Publishing Group.
- Perveen, S., Kamruzzaman, M., & Yigitcanlar, T. (2017). Developing policy scenarios for sustainable urban growth management: A Delphi approach. *Sustainability*, 9(10), 1787.
- Porter, D. R. (2012). *Managing growth in America's communities*: Island Press.
- Rudolf, S. C., Kienast, F., & Hersperger, A. M. (2018). Planning for compact urban forms: local growth-management approaches and their evolution over time. *Journal of environmental planning and management*, 61(3), 474-492.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه ریزی مجتمع های زیستی و شهرهای جدید (Human Settlements and New Towns Planning)	۲	نظری-عملی	-
تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	سفر علمی	دارد ■ ندارد □
۴۸	آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □		
<p>اهداف کلی: افزایش شناخت و آشنایی دانشجویان با اصول، ابعاد و اجزای متشکله مجتمع های زیستی و ساماندهی آنها با تاکید بر سکونتگاههای شهری.</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با ابعاد کالبدی شهر و نحوه بررسی و تحلیل آنها، آمادگی های لازم برای انجام تمرین ها و تهیه طرح های عملی در درس های کارگاه برنامه ریزی شهری برای مشارکت در تهیه طرح های مختلف در حیطه برنامه ریزی شهری را کسب می نمایند.</p>			
<p>سرفصل ها</p> <ul style="list-style-type: none"> • برنامه ریزی مجتمع های زیستی و جایگاه آن در نظام برنامه ریزی کشور • اصول و ابعاد برنامه ریزی مجتمع های زیستی • محدوده شهر، حریم و حوزه نفوذ • ساخت، بافت، فرم و سازمان فضایی شهر • تقسیمات کالبدی • کاربری اراضی • تراکم های شهری • فضاهای باز شهری • شبکه ارتباطی • تاسیسات و تجهیزات شهری • ابزارهای مدیریت و کنترل رشد شهر • شهرهای جدید: سیر تحول، اهداف و فرایند احداث • ضوابط و مقررات مکان یابی شهرهای جدید • ارزیابی در فرایند برنامه ریزی شهری 			
<p>منابع اصلی</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. اطهری، کمال (۱۳۹۷)، سیاست های مسکن و محیط مسکونی در شهرهای جدید، مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، (جلد ششم از مجموعه هشت جلدی کتاب شهرهای جدید). ۲. زیاری، کرامت الله، ۱۳۹۶، برنامه ریزی شهرهای جدید، چاپ شانزدهم، انتشارات سمت. ۳. رهنما، محمدرحیم و غلامرضا عباس زاده، ۱۳۸۷، پژوهشی پیرامون طرح های تفصیلی شهری، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد. ۴. سیف الدینی، فرانک، ۱۳۹۱، فرهنگ شهرسازی، انتشارات آبیژ. ۵. قربانی، رسول، ۱۳۹۴، اصول و مبانی برنامه ریزی شهری، انتشارات سمت. ۶. کلانتری، حسین، ۱۳۹۵، معیارهای اکولوژیکی مکان یابی شهرهای جدید، انتشارات جهاد دانشگاهی شهید بهشتی. ۷. مرصوصی، نفیسه، ۱۳۹۳، اصول و روش های برنامه ریزی مجتمع های زیستی، دانشگاه پیام نور. ۸. هراتی، سودابه، ۱۳۹۴، جایگاه شهرهای جدید در نظام شهری، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی. 			

9. American Planning Association. (2006). Planning and urban design standards. John Wiley & Sons.
10. Chow, J. (2018). Informed Urban transport systems: Classic and emerging mobility methods toward smart cities. Elsevier.
11. Hart, M. J. (2015). Towns and Cities: Function in Form: Urban Structures, Economics and Society. Ashgate Publishing, Ltd.
12. James, C. (2003). Sustainable Transport. Planning for Walking and Cycling in Urban Environments. “Creating a better walking environment” t, 282-297.
13. Johnson, V. D., & Ponnuswamy, S. (2012). Urban transportation: planning, operation and management.
14. Laterrasse, J. (2019). Transport and Town Planning: The City in Search of Sustainable Development. John Wiley & Sons.
15. Stevens, N. J., Salmon, P. M., Walker, G. H., & Stanton, N. A. (2018). Human Factors in Land Use Planning and Urban Design: Methods, Practical Guidance, and Applications. CRC Press.
16. Pezzoli, Keith, 2000, human settlements and planning for ecological sustainability, the case of Mexico City.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در آمایش شهری (Models and Decision-making Techniques in Urban Spatial Organization)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	ندارد □ دارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی: درس روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری بر آن است تا تحقق بخش اهداف زیر باشد:

- شناخت انواع روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری و کسب مهارت‌های لازم در جهت کاربرد آنها در برنامه‌ریزی‌های شهری و منطقه‌ای
- تعیین بهینه‌ترین و مستعدترین مکان‌ها جهت بهره‌برداری بهینه از مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی مناطق شهری
- تبیین منطقه‌ای در خصوص نحوه‌ی سازمان‌دهی فضایی و اولویت‌بندی مناطق و سکونتگاه‌های شهری.

اهداف رفتاری: این درس می‌تواند زمینه را برای آماده‌سازی علمی و عملی دانشجویان به منظور ورود به حوزه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در تحقیقات علمی و همچنین سلسله مراتب اداری و اجرایی فراهم آورد تا با درک درست از انواع مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری، بتوانند با مشارکت ذی‌نفعان حوزه برنامه‌ریزی شهری و به ویژه با مشارکت مردم، تصمیم درست و مناسب در زمینه‌های مختلف اتخاذ نمایند.

سرفصل‌ها:

- تبیین جغرافیایی مفهوم تصمیم‌گیری و کاربرد آن در آمایش شهری
- طبقه‌بندی و تشریح روش‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری
- روش‌های بهنجارسازی (استانداردسازی) شاخص‌ها در فرایند تصمیم‌گیری
- روش‌های وزن دهی شاخص‌ها (روش‌های رتبه‌بندی، درجه‌بندی، آنتروپی و AHP)
- روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه در آمایش شهری
- روش حذف و انتخاب سازگار با واقعیت Electre
- روش مجموع ساده وزنی SAW
- روش نقطه بهینه IPM
- روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه مبتنی بر منطق فازی در آمایش شهری
- تکنیک رتبه‌بندی براساس تشابه به حل ایده‌ال Topsis
- روش جمع وزنی فازی

منابع اصلی:

- آذر، عادل، ۱۳۹۹، تصمیم‌گیری کاربردی، انتشارات نگاه دانش، تهران.
- اصغری زاده، عزت‌الله، محمدی بالانی، عبدالکریم، ۱۳۹۹، تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه، انتشارات دانشگاه تهران.
- پورطاهری، مهدی، ۱۳۹۴، کاربرد روش‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه در جغرافیا، انتشارات سمت، چاپ اول.
- حاجی نژاد، علی، فتاحی، احدالله، پاپدار، ابوذر، ۱۳۹۵، کاربرد مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در جغرافیا، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۹۶) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، چاپ هشتم، انتشارات دانشگاه تهران.
- مالچفسکی، یاجک، ۱۳۹۵، سامانه اطلاعات جغرافیایی و تحلیل تصمیم چند معیاری، ترجمه دکتر اکبر پرهیزگار و عطا غفاری گیلانده، انتشارات سمت.
- مالچفسکی، یاسک، رینر، کلاوس، ۱۳۹۹، تحلیل تصمیم‌گیری چندمعیاره در علم اطلاعات جغرافیایی، ترجمه محمدرضا جلودختی نیارکی و عصمت میرزایی، انتشارات دانشگاه تهران.

Malczewski, Jacek. Rinner, Claus (2015) Multicriteria Decision Analysis in Geographic Information Science (Advances in Geographic Information Science).

Mullen John. Douglas, Roth Byron Mitchell, 2002, Decision making: its logic and practice, Rowman and Littlefield Publishers, INC.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کارگاه آمایش شهری و منطقه‌ای (workshop of urban and regional spatial planning)	۲	نظری-عملی	-
تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	سفر علمی	ندارد
۴۸	دارد	کارگاه	سمینار

اهداف کلی: آرایه راه‌حل‌های موردی کلان و خرد خاص شهر و منطقه

اهداف رفتاری: با توجه به اینکه دانشجویان در درس‌های قبلی، بیشتر به صورت نظری و تئوریک دانش برنامه‌ریزی شهری را فرا می‌گیرند، در این درس، آنچه به صورت نظری یاد گرفته‌اند را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مشکلات و محدودیت‌های موجود بر سر راه برنامه‌ریزی شهری به نحو عینی‌تر آشنا شوند.

سرفصل‌ها:

- انتخاب یک ناحیه از شهر، یک شهر یا یک منطقه شهری
- شناخت عناصر اصلی ناحیه مورد مطالعه در ابعاد شهری و منطقه‌ای
- تهیه نقشه‌ها و لایه‌های اطلاعات
- به‌روز کردن نقشه‌ها و لایه‌های اطلاعات
- جمع‌آوری اطلاعات مربوط به محدوده مورد مطالعه از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، اسنادی، میدانی
- تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از تکنیک‌های تجزیه و تحلیل
- تعیین فرصت‌ها و پتانسیل‌ها، مسایل و مشکلات محدوده مورد مطالعه
- تعیین اولویت‌ها با استفاده از تکنیک‌های تجزیه و تحلیل
- تعیین استراتژی‌های کلان و خرد
- طرح‌های ناحیه شهری
- طرح‌های ساماندهی
- طرح‌های موضوعی-موضوعی

منابع اصلی:

- ۱- ابراهیم‌زاده، عیسی، ۱۳۸۹، آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی محیطی در جنوب شرق ایران، انتشارات اطلاعات.
- ۲- ابراهیم‌زاده، عیسی؛ موسوی، موسوی، ۱۳۹۴، اصول و مبانی آمایش سرزمین، انتشارات سمت، تهران.
- ۳- بصیرت، میثم، ۱۳۹۰، آمایش سرزمین، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- ۴- توفیق، فیروز، ۱۳۸۴، آمایش سرزمین: تجرب جهانی و انطباق آن با وضع ایران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- ۵- رهنما، محمد رحیم؛ افاجانی، حسین، ۱۳۹۲، آمایش استان خراسان رضوی، انتشارات جهاد دانشگاهی، مشهد.
- ۶- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۹۶) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، چاپ هشتم، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۷- شیعه، اسماعیل، ۱۳۸۶، با شهر و منطقه در ایران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت.
- ۸- قربانی، رسول (۱۳۹۷)، نگرشی بر الگوهای نوین آمایش شهری. انتشارات فروزش.
- ۹- وزین، سید غلامرضا، ۱۳۸۴، ساماندهی شهری، انتشارات درخشش.
- 10- Bertaud, A, 2004, The spatial organization of cities: Deliberate outcome or unforeseen consequence? World Bank.
- 11- Hall, Peter; Tewdwr-Jones, Mark (2019) Urban and Regional Planning, Routledge.
- 12- Jaizuluddin Mahmud (2011), City foresight and development planning case study: Implementation of scenario planning in formulation of the Bulungan development plan, Futures 43. 697-706.

- 13- Kumar, Vinod (2019) Smart Metropolitan Regional Development, springer.
- 14- Laterrasse, J. (2019). Transport and Town Planning: The City in Search of Sustainable Development. John Wiley & Sons.
- 15- Silberstein, M.A. and Maser, Chris (2019) Land-Use Planning for Sustainable Development, CRC Press.
- 16- Stevens, N. J., Salmon, P. M., Walker, G. H., & Stanton, N. A. (2018). Human Factors in Land Use Planning and Urban Design: Methods, Practical Guidance, and Applications. CRC Press.

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش‌ها

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش‌نیاز:
نظریه‌ها و رویکردهای نوسازی، بهسازی و بازآفرینی شهری	۲	نظری	-
(Theories and Approaches of Urban Rehabilitation, Renewal and Regeneration)	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد ■
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف			
<p>آشنایی دانشجویان با سابقه و روند مداخله در بافتهای مرکزی شهرها آشنایی دانشجویان با نظریه‌ها، رویکردها و الگوها و روشهای مداخله در بافت مرکزی شهرها در قالب تجارب الگوهای مداخله نوسازی، بهسازی و بازآفرینی شهری کسب تجربه توسط دانشجویان از تحریبات کشورهای مختلف در مواجهه با مراکز شهری اعم از قدیمی، تاریخی و فرسوده آشنایی دانشجویان با تجربیات فرایند مداخله در بافتهای مرکزی و فرسوده شهری ایران</p>			
سرفصل‌ها			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بیان مفاهیم و نظریه‌های نوسازی، بهسازی و بازآفرینی شهری ۲. بررسی علل و عوامل گذار از نوسازی به بازسازی و بازآفرینی شهری ۳. فلسفه و استراتژیهای نوسازی، بهسازی و بازآفرینی شهری ۴. تجربه احیاء مراکز شهری در آمریکا ۵. تجربه اروپایی در زمینه احیاء مراکز شهری: ۶. احیاء مراکز شهری در چین ۷. احیاء مراکز شهری در کشورهای جهان سوم ۸. احیاء مراکز شهری در افریقا ۹. احیاء مراکز شهری در ایران 			
منابع اصلی			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بحرینی، حسین (۱۳۹۲)، مرمت شهری، دانشگاه تهران، تهران. ۲. رهنما، محمد رحیم (۱۳۸۷) برنامه‌ریزی مناطق مرکزی شهرها (اصول، مبانی، تکنیکها)، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد. ۳. دایموند، جان و دیگران (۱۳۹۳) مدیریت بازآفرینی شهری: چشم‌اندازی جهانی، ترجمه: مجتبی رفیعیان، انتشارات دانشگاه تهران. ۴. شماعی، علی، پورا احمد، احمد (۱۳۸۹)، بهسازی و نوسازی شهری از دیدگاه علم جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران. ۵. فلامکی، منصور (۱۳۹۴)، نوسازی و بهسازی شهری، سازمان سمت، تهران. ۶. عندلیب، علیرضا (۱۳۹۲)، اصول نوسازی شهری، رویکردی نو به بافتهای فرسوده، انتشارات آذرخش، تهران. ۷. کلاتری، خلیل و دیگران (۱۳۸۵)، فنون و تجارب برنامه‌ریزی مرمت بافت تاریخی شهرها، پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی، تهران. 8. Rahnama, M.R., (2011) Analysis of the process of city center reconstruction in Iran after the Islamic Revolution (1979-2005); Case study of Mashhad, International Journal of Sustainable Development and Planning, Vol. 6, No. 2, 166–180. 9. Wang, Jun; Stephen Siu Yu Lau, (2009), Gentrification and Shanghai’s new middle-class: Another reflection on the cultural consumption thesis, Cities, 26, 57–66. 10. Valiyev, Anar & Wallwork, Lucy (2019) Post-Soviet urban renewal and its discontents: Gentrification by demolition in Baku, Urban Geography, Vol 40, pp. 1506-1526. 11. Wang, Xue, Aoki, Nobuo (2019), Paradox between neoliberal urban redevelopment, heritage conservation, and community needs: Case study of a historic neighborhood in Tianjin, China. Cities, 85, 156–169. 			

عنوان درس: اقتصاد زمین و مسکن شهری (Urban Real Estate Economics)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	درس پیش‌نیاز: -
	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	ندارد □
اهداف:			
<p>معرفی تجارب و سیاست‌های کشورهای مختلف در زمینه مدیریت اقتصادی زمین و مسکن شهری تحلیل ابعاد اقتصادی زمین و مسکن شهری اقتصاد زمین و مسکن شهری در ایران</p>			
سرفصل‌ها:			
<ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با مفاهیم علم اقتصاد - تعریف اقتصاد زمین و مسکن شهری - اهمیت زمین و مسکن شهری - اهمیت اقتصادی زمین و مسکن شهری - ابعاد اقتصادی زمین و مسکن - مسکن به عنوان کالای سرمایه‌ای یا مصرفی - تاثیر مسکن بر شاخص‌های اقتصادی - تاثیر مولفه‌های اقتصادی بر زمین و مسکن - بیماری هلندی در اقتصاد زمین و مسکن - بازار رهن اولیه و ثانویه - بازار اجاره بها مسکن - بررسی و تحلیل طرح جامع مسکن کل کشور - تحلیل شاخص‌های اقتصادی مسکن - دوره‌های رونق و رکود در بازار زمین و مسکن ایران - عوامل خرد و کلان موثر بر دوره‌های رونق و رکود در بازار مسکن - سهم زمین و مسکن در تامین درآمد برای شهرداریها - سیاست‌های کشورهای مختلف در مدیریت اقتصاد زمین و مسکن شهری - نهادهای فعال در زمینه مدیریت اقتصادی زمین و مسکن شهری - راهبردها و سیاست‌های ملی و جهانی در زمینه مدیریت اقتصاد زمین و مسکن - سیاست خرید و انتقال حقوق توسعه (PDR و TDR) 			
منابع اصلی:			
<ul style="list-style-type: none"> - خلیلی عراقی، سیدمنصور، مهرآرا، محسن، عظیمی، سیدرضا (۱۳۹۱) بررسی عوامل موثر بر قیمت مسکن در ایران با استفاده از داده‌های ترکیبی، نشریه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، دوره ۲۰، شماره ۶۳. - خلیلی عراقی، منصور، حسنی، احمد (۱۳۹۱) درآمدی بر اقتصاد مسکن، انتشارات دانشگاه تهران. - عبده تبریزی، حسین، میثم رادپور (۱۳۹۲) مالی املاک و مستغلات، نشر علم، تهران. - ملکی، بهروز (۱۳۹۵) تحلیل بازار مسکن ایران، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی. - John Ratcliffe, Michael Stubbs, Miles Keeping (1996) Urban planning and real estate development, Routledge. - Kauko, Tom (2016) Pricing and Sustainability of Urban Real Estate, Routledge. 			

- McDonald, John F, McMillen, Daniel P (2010) Urban Economics and Real estate, Theory and Policy, John Wiley.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه‌ریزی و توانمندسازی جوامع محلی شهری (Planning and empowerment of local urban communities)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	ندارد ■ دارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □
<p>اهداف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم مختلف در ارتباط با اجتماعات محلی و آشنایی با جنبه‌های مختلف توانمندسازی جوامع محلی شهری</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعاریف و مفاهیم جامعه، اجتماع و اجتماع محلی - محله و محله‌گرایی - سیرگذار محله و محله‌بندی در شهرهای ایران - فقر شهری <ul style="list-style-type: none"> • عوامل، ابعاد و ویژگی‌های فقر شهری • سنجش و اندازه‌گیری فقر شهری • مکاتب فکری و فلسفی مرتبط با فقر شهری • روشهای پهنه‌بندی فقر در فضاهاى شهری • روش‌ها و سیاست‌های مقابله با فقر شهری - توانمندسازی <ul style="list-style-type: none"> • شهروند توانمند • انواع توانمندسازی جوامع محلی شهری • روش‌ها، مدل‌ها، برنامه‌ها و سیاست‌های توانمندسازی • چالش‌ها و راه‌کارهای توانمندسازی • رویکردها و حوزه‌های توانمندسازی • گروه‌های هدف در توانمندسازی • تجارب جهانی و داخلی توانمندسازی جوامع محلی شهری - توانمندسازی فقرای و اجتماعات فرودست و نقش آن در توسعه پایدار شهری - نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در توانمندسازی جوامع محلی - جهانی شدن و آماده‌سازی اجتماعات محلی در نظام تقسیم کار جدید - ارتقاء بخشی اجتماعات محلی بر مبنای حکمروایی مطلوب شهری - مشارکت فراگیر اجتماعات محلی در فرایند برنامه‌ریزی شهری و محله‌ای - جایگاه توانمندسازی در در قوانین و مقررات شهری - بررسی و نقد سند توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی - بررسی و نقد سند ملی راهبردی احیاء، بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - اسدی‌محل‌چالی، مسعود (۱۳۹۴). توانمندسازی اجتماع محور در راستای تحقق حکمروایی خوب شهری، تهران: انتشارات آرمان‌شهر. 			

- حیدری سروشجانی، رسول و شاطریان محسن (۱۳۹۶). درآمدی بر توانمندسازی اجتماعات محلی شهری، کاشان: انتشارات سخنوران و دانشگاه کاشان.
- خزایی، مصطفی، داورپناه، مسعود و امانی، مجتبی (۱۳۹۸). شهر و محرومیت اجتماعی در ایران، تهران: جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی.
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و صادق‌قلو، طاهره (۱۳۹۸). تاب‌آوری اجتماعات محلی در برابر مخاطرات محیطی، تهران: انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- قربانیان، مهشید، شکیبامنش، امیر و خاکساری، علی (۱۳۸۸). محله‌های شهری در ایران، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نارایان، دیپا (۱۳۹۴) توانمندسازی و کاهش فقر (کتاب مرجع) بانک جهانی، مترجمان فرزاد پوراصغر سنگاچین، جواد رضایی، تهران: انتشارات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و کریم خان زند.
- واعظ‌مهدوی، محمد، رفیعی‌فر، شهرام، گلمکانی، محمدمهدی، امیرخانی، محمدامیر، ایازی، محمدهادی، مؤذن‌حامی، محمدهادی، پیرانی عباس (۱۳۸۸). راهنمای توانمندسازی شهروندان و محلات شهر برای ارتقای سلامت، تهران: مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران و نشر مهر راوش.
- وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور (۱۳۸۳). سند توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی، تهران.
- وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور (۱۳۹۳). سند ملی راهبردی احیاء، بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری، تهران.
- یزدانی، مجتبی (۱۳۹۴). محله‌گرایی: بهسازی محله‌های شهری با رویکردی نوین، تهران: نشر تیسرا.
- Blokland, T. (2017). Community as urban practice. John Wiley & Sons.
- Brunn, S. D., Zeigler, D. J., Hays-Mitchell, M. & Graybill, J. K. (2020). Cities of the World: Regional Patterns and Urban Environments. Rowman & Littlefield.
- Clark, J. (2018). Urban Renewal, Community and Participation Theory, Policy and Practice. Spriger.
- De Wit, J. (2016). Urban poverty, local governance and everyday politics in Mumbai. Taylor & Francis.
- Devas, N. (2014). Urban Governance Voice and Poverty in the Developing World, Routledge.
- Diemel, H. L., Shirazi, M. R., Schröder, S., & Schmithals, J. (Eds.). (2017). Citizens' participation in urban planning and development in Iran. Taylor & Francis.
- Dobson, J. & Atkinson, R. (2020). Urban Crisis, Urban Hope: A Policy Agenda for UK Cities, Anthem Press.
- Gilchrist, A. (2019). The well-connected community 3E: a networking approach to community development. Policy Press.
- Ledwith, M. (2020). Community development: A critical approach. Policy Press.
- Lemanski, C. & Marx, C. (2015). The City in Urban Poverty. Palgrave Macmillan Spriger.
- Mitlin, D. & Satterthwaite, D. (2013). Empowering Squatter Citizen: Local Government, Civil Society and Urban Poverty Reduction. Earthscan Press.
- Musterd, S., Murie, A., & Kesteloot, C. (2016). Neighbourhoods of Poverty. Palgrave Macmillan, Spriger.
- Reiner, T. A. (2016). The place of the ideal community in urban planning. University of Pennsylvania Press.
- Satterthwaite, D. & Mitlin, D. (2013). Reducing Urban Poverty in the Global South, Routledge.
- Sturzaker, J., & Nurse, A. (2020). Rescaling urban governance: planning, localism and institutional change. Policy Press.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
ارزیابی سیاست‌های زمین، مسکن و بازآفرینی شهری در ایران (Evaluating the land, housing and regeneration policies in Iran)	۲	نظری	-
تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد ■ سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☐ سمینار ☐		
۳۲			

اهداف: هدف از این درس آشنا کردن دانشجویان با سیاست‌های زمین و مسکن شهری و آثار آن در کشور می باشد.

دانشجو پس از گذراندن این واحد باید بتواند:

- ۱- مفاهیم بنیادی مسکن، خانه، منزل، سرپناه، اقامتگاه را درک و تمایز بین آن‌ها را تشخیص دهد.
- ۲- مسائل مربوط به برنامه ریزی، سیاستگذاری و مدیریت را در بخش مسکن و بازآفرینی را تشریح کند.
- ۳- مسکن را از دیدگاه مکاتب فلسفی، نگرش‌ها، رویکردها و نظریات تفسیر نماید.
- ۴- ارتباط بخش مسکن را با سایر مسائل نظیر شهرنشینی، عدالت، رفاه، سلامت، دولت، اقتصاد، فرهنگ و ... تبیین کند.
- ۵- نظریه پردازان داخلی و خارجی را شناخته و آرا و عقاید آنان را تحلیل نماید.
- ۶- انواع سیاست‌های توسعه زمین شهری، مسکن و بازآفرینی را به درستی درک کند.
- ۷- ارتباط زمین شهری و مسکن شهری را با مساله باز آفرینی به خوبی تشریح کند.

سرفصل‌ها:

- مسکن
- ۱- واژه کاوی
- ۲- بی‌مسکنی (ماهیت بی‌مسکنی، راهبردهای کاهش و مقابله با بی‌مسکنی)
- ۳- گونه شناسی مسکن
- ۴- انواع برنامه ریزی مسکن
- ۵- ارکان برنامه‌ریزی مسکن (زمین، مدیریت، تامین مالی، تکنولوژی و مصالح)
- ۶- مدل‌ها و روش‌های برنامه‌ریزی مسکن
- ۷- مفاهیم هستی شناسانه در مطالعات مسکن (سیاست‌گذاری، حکمروایی و مدیریت، برنامه‌ریزی)
- ۸- علم و دانش برنامه‌ریزی مسکن
- ۹- رویکردهای عمده در مطالعات و برنامه‌ریزی مسکن
- ۱۰- برنامه‌ریزی مسکن و شهرنشینی
- ۱۱- برنامه‌ریزی مسکن و برنامه‌ریزی شهری
- ۱۲- برنامه ریزی باز آفرینی مسکن شهری
- ۱۳- اهداف برنامه‌ریزی مسکن
- ۱۴- برنامه‌ریزی مسکن از منظر دیدگاه‌ها و مکاتب نظری
- ۱۵- پارادایم‌های عمده در برنامه‌ریزی مسکن
- ۱۶- جایگاه مسکن در نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری
- ۱۷- جایگاه مسکن در دیدگاه‌های توسعه و آمایش شهری
- ۱۸- نماگرهای مسکن
- ۱۹- شاخص‌های مسکن شهری (شاخص‌های کالبدی، شاخص‌های اقتصادی، شاخص‌های اجتماعی)
- ۲۰- برنامه‌ریزی مسکن شهری در ایران
- ۲۱- سیاست‌ها و برنامه‌های مسکن در ایران
واگذاری انفرادی زمین

آماده سازی و واگذاری زمین در قالب ماده ۶۷

واگذاری زمین به تعاونی ها

مسکن مشارکتی

ساخت شهرهای جدید

مسکن اجتماعی

مسکن اجاره ای واجاره به شرط تملیک

مسکن مهر

مسکن ملی

۲۲- چالش های برنامه ریزی مسکن شهری در ایران

- زمین

۱- ماهیت و ارزش زمین شهری

۲- سیاست های زمین شهری در ایران

۳- مدل های زمین شهری در ایران

۴- زمین شهری از دیدگاه مکاتب نظری

۵- نقش زمین در سیاست مسکن

منابع اصلی:

- ۱- مشکینی، ابوالفضل و زرغام فرد، مسلم (۱۳۹۹). برنامه ریزی مسکن شهری با نگاهی به ایران. انتشارات سمت.
- ۲- کینگ، پیتر (۱۳۹۹). بنیان ها در مطالعات مسکن. ترجمه ابوالفضل مشکینی، احمد پوراحمد و مسلم زرغام فرد. انتشارات دانشگاه تهران.
- ۳- هبیتات. (۱۳۹۸). حق به مسکن شایسته. ترجمه و اضافات ابوالفضل مشکینی و مسلم زرغام فرد. انتشارات طحان.
- ۴- طرح جامع مسکن کشور، ۱۳۸۶، وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۵- نیکلاس پلچی، نورا تلو و دیورا کیولگاز (۱۳۹۶). بی مسکنی و تخصیص مسکن اجتماعی. ترجمه ابوالفضل مشکینی، مسلم زرغام فرد و علی مهدی. انتشارات طحان.
- ۶- سند ملی باز آفرینی شهری ایران، شرکت باز آفرینی شهری ۱۳۹۶
- 7- Glendinning, M. (2021). *Mass Housing: Modern Architecture and State Power – a Global History*. Bloomsbury Visual Arts.
- 8- Hughes, J.W. (2012). *Methods of Housing Analysis: Techniques and Case Studies*. CUPR/Transaction.
- 9- Schwartz, A.F. (2010). *Housing Policy in the United States*. Routledge.
- 10- Grubb, C. (2020). *Creating the Urban Dream: Tackling the Affordable Housing Crisis with Compassion*. ForbesBooks.
- 11- Luque, J. (2019). *Affordable Housing Development*. Springer.
- 12- Balchin, P & Rhoden, M (2002). *Housing Policy: An Introduction*. Routledge.
- 13- Anacker, K.B. and et al. (2018). *Introduction to Housing*. University of Georgia Press.
- 14- Sowell, T. (2009). *The Housing Boom and Bust*. Basic Books.
- 15- Ryan-Collins, J and et al. (2017). *Rethinking the Economics of Land and Housing*. Zed Books.
- 16- Dagen Bloom, N and et al. (2015). *Public Housing Myths: Perception, Reality, and Social Policy*. Cornell University Press.
- 17- King, P. (2010). *Housing Boom and Bust: Owner Occupation, Government Regulation and the Credit Crunch 1st Edition*. Routledge.
- 18- King, P. (2009). *Understanding Housing Finance: Meeting Needs and Making Choices 2nd Edition*. Routledge.
- 19- King, P. (2017). *Thinking on Housing: Words, Memories, Use*. Routledge.
- 20- King, P. (2017). *A Social Philosophy of Housing*. Routledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در برنامه‌ریزی مسکن (Models and Decision-making Techniques in Urban Spatial Organization)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۳۲	دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی: درس روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری بر آن است تا تحقق بخش اهداف زیر باشد:

- شناخت انواع روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری و کسب مهارت‌های لازم در جهت کاربرد آنها در برنامه‌ریزی‌های شهری با تاکید بر مسکن
- تعیین بهینه‌ترین و مستعدترین مکان‌ها جهت بهره‌برداری بهینه از مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی مناطق شهری
- تبیین منطقه‌ای در خصوص نحوه سازمان‌دهی فضایی و اولویت‌بندی مناطق و سکونتگاه‌های شهری.

اهداف رفتاری: این درس می‌تواند زمینه را برای آماده‌سازی علمی و عملی دانشجویان به منظور ورود به حوزه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در تحقیقات علمی و همچنین سلسله مراتب اداری و اجرایی فراهم آورد تا با درک درست از انواع مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری، بتوانند با مشارکت ذی‌نفعان حوزه برنامه‌ریزی شهری و به ویژه با مشارکت مردم، تصمیم درست و مناسب در زمینه‌های مختلف اتخاذ نمایند.

سرفصل‌ها:

- تبیین جغرافیایی مفهوم تصمیم‌گیری و کاربرد آن در آمایش شهری
- طبقه‌بندی و تشریح روش‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری
- روش‌های بهنجارسازی (استانداردسازی) شاخص‌ها در فرایند تصمیم‌گیری
- روش‌های وزن دهی شاخص‌ها (روش‌های رتبه‌بندی، درجه‌بندی، آنترویی و AHP)
- روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه در برنامه ریزی مسکن
- روش حذف و انتخاب سازگار با واقعیت Electre
- روش مجموع ساده وزنی SAW
- روش نقطه بهینه IPM
- روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه مبتنی بر منطق فازی در برنامه ریزی مسکن
- تکنیک رتبه‌بندی براساس تشابه به حل ایده‌ال Topsis
- روش جمع وزنی فازی

منابع اصلی:

- آذر، عادل، ۱۳۹۹، تصمیم‌گیری کاربردی، انتشارات نگاه دانش، تهران.
- اصغری زاده، عزت‌الله، محمدی بالانی، عبدالکریم، ۱۳۹۹، تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه، انتشارات دانشگاه تهران.
- پورطاهری، مهدی، ۱۳۹۴، کاربرد روش‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه در جغرافیا، انتشارات سمت، چاپ اول.
- حاجی نژاد، علی، فتاحی، احدالله، پابداری، ابوذر، ۱۳۹۵، کاربرد مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در جغرافیا، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
- مالچفسکی، یاچک، ۱۳۹۵، سامانه اطلاعات جغرافیایی و تحلیل تصمیم چند معیاری، ترجمه دکتر اکبر پرهیزگار و عطا غفاری گیلانده، انتشارات سمت.
- مالچفسکی، یاسک، رینر، کلاوس، ۱۳۹۹، تحلیل تصمیم‌گیری چند معیاره در علم اطلاعات جغرافیایی، ترجمه محمدرضا جلوخانی نیارکی و عصمت میرزایی، انتشارات دانشگاه تهران.

Malczewski, Jacek. Rinner, Claus (2015) Multicriteria Decision Analysis in Geographic Information Science (Advances in Geographic Information Science).

Mullen John. Douglas, Roth Byron Mitchell, 2002, Decision making: its logic and practice, Rowman and Littlefield Publishers, INC.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش‌نیاز:
کارگاه برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری (Workshop of housing planning and urban regeneration)	۲	نظری- عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۴۸	دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	
<p>اهداف کلی: شرکت دانشجویان در کارگاه عملیاتی نحوه‌ی تهیه طرح‌های جامع مسکن یا طرح‌های موضوعی یا موضعی در حوزه مسکن و همچنین نحوه تهیه طرح‌های مداخله در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری در ایران</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان، آنچه به صورت نظری یاد گرفته شده را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مسائل برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی محلات شهری به نحو عینی‌تر آشنا شوند و بتوانند دانش خود در این زمینه را کامل کنند.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <p>۱- طرح مساله و ارائه تعاریف و مفاهیم</p> <p>- سوالات کلیدی و اهداف طرح</p> <p>- ضرورت انجام</p> <p>- ترسیم فرایند کار</p> <p>- تدقیق مساله</p> <p>۲- بررسی انواع شرح خدمات موجود مرتبط با موضوع</p> <p>۳- بررسی و تحلیل روش‌شناسی میزان کارایی، کاستی و نارسایی شرح خدمات</p> <p>۴- شناخت (شناسایی و تحلیل برنامه‌های گذشته)</p> <p>۵- تعیین شاخص‌های کارایی انواع برنامه‌ها</p> <p>۶- ارزیابی نقاط قوت و ضعف</p> <p>۷- گزینه‌های مختلف شامل</p> <p>طرح مساله و ارائه تعاریف و مفاهیم مسکن یا بازآفرینی شهری</p> <p>۸- سوالات کلیدی مسکن</p> <p>چقدر مسکن نیاز داریم؟ برای چه گروه‌هایی؟ چه مسکنی بسازیم؟ کجا بسازیم؟ که بسازد؟ با کدام منابع بسازیم؟ چگونه بسازیم؟</p> <p>۹- ضرورت انجام</p> <p>۱۰- بررسی انواع شرح خدمات رسمی موجود مرتبط با موضوع</p> <p>- شرح خدمات تهیه طرح‌های جامع مسکن استان</p> <p>- شرح خدمات تهیه سند توسعه محله‌ای در محله‌های دارای بافت ناکارآمد</p> <p>۱۱- شناخت</p> <p>۱۲- تجزیه و تحلیل</p> <p>۱۳- برنامه ریزی</p>			
<p>منابع اصلی</p> <p>۱- حبیبی، کیومرث، پوراحمد، احمد و ابوالفضل مشکینی، ۱۳۹۵، بهسازی و نوسازی بافت‌های کهن شهری، دانشگاه کردستان چاپ هفتم.</p> <p>۲- طرح جامع مسکن ایران، وزارت راه و شهرسازی ۱۳۸۶.</p> <p>۳- برنامه ریزی مسکن شهری با نگاهی به ایران، ۱۳۹۸، ابوالفضل مشکینی، مسلم ضرغام فرد، انتشارات سمت.</p> <p>۴- شرح خدمات طرح‌های بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری برای شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر، شرکت بازآفرینی شهری ایران، ۱۳۹۵.</p> <p>۵- شرح خدمات بازآفرینی سند توسعه محله‌ای، شرکت بازآفرینی شهری، ۱۳۹۷.</p> <p>۶- سیاستگذاری مسکن در ایران، ابوالفضل مشکینی، زینب شاهرخی فر، نشر آکادمیک، ۱۳۹۸.</p>			

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش‌ها

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش کاربری اراضی و ممیزی املاک

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کاربرد نقشه‌های کاداستر و نقشه‌های تفصیلی شهری (Applying the urban Cadastral and Detailed maps)	۲	نظری-عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	
<p>اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با نحوه تهیه و کاربرد نقشه‌های تفصیلی و کاداستر شهری است که مبنای ممیزی اراضی و املاک می‌باشد.</p> <p>اهداف رفتاری: آشنایی با سابقه تهیه نقشه‌های کاداستر و ضرورت تهیه و کاربرد آنها در تفکیک اراضی و املاک و تهیه اسناد مالکیت شهری و روستایی. آشنایی با سابقه تهیه نقشه‌های جامع و تفصیلی شهرها و ویژگیهای آنها و کاربرد آنها در شهرداری‌ها بویژه فرایند صدور پروانه و پایان کار ساختمانی و محاسبه عوارض و تخلفات شهرداری.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <p>مفهوم نقشه، انواع نقشه، نقشه‌های طرح‌های جامع و تفصیلی و کاداستر روشهای تهیه نقشه‌های جامع، تفصیلی و کاداستر سابقه و تاریخچه تهیه نقشه‌های جامع، تفصیلی و کاداستر اهمیت و کاربرد نقشه‌های جامع، تفصیلی و کاداستر بررسی سابقه و وضعیت متولیان تهیه و استفاده و کاربرد نقشه‌های جامع، تفصیلی و کاداستر در ایران تطبيق و تحدید حدود املاک و نیز کنترل و خدمات پشتیبانی و تکمیلی اعم از جمع‌آوری اطلاعات ثبتی (داده‌آمائی) و پردازش آن</p>			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - امیدوار، کمال، ۱۳۹۶، مقدمه‌ای بر حدنگاری (کاداستر)، انتشارات دانشگاه یزد. - پورکمال، محمد، ۱۳۷۷؛ مقدمه‌ای بر شناخت کاداستر و کاربردهای آن، تهران: مرکز مطالعات جغرافیایی شهر تهران. - حاصلی، محمد و دیگران، ۱۳۹۷، مبانی برنامه‌ریزی کاربردی و کاداستر اراضی روستایی، جهاد دانشگاهی، واحد تهران. - قنبری، ابوالفضل، ۱۳۹۰، کاداستر، نقش و چگونگی کاربرد آن در ممیزی و مدیریت کاربری بهینه‌ی زمین، نگاهی دیگر. - عاصی، محمدرضا، ۱۳۹۱، نقشه برداری ثبتی (کاداستر)، نشر سیمای دانش. - محمدپور ملاباشی، ابراهیم، ۱۳۹۸، کاداستر، نشر نگین سبلان. <ul style="list-style-type: none"> - Goodchild, Shi, W., et al., (2021) Urban Informatics, Springer. - Yomralioglu, Tahsin, McLaughlin, Joh, (2017) Cadastre: Geo-Information Innovations in Land Administration, Springer. 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
------------	-------------	-----------	----------------

-	نظری- عملی	۲	کاربرد روش‌های ثبت و ممیزی اسناد و املاک شهری
دارد ■ ندارد □	آموزش تکمیلی عملی:	تعداد ساعت:	(Applying the registration and audit methods of urban documents and properties)
کارگاه ■ سمینار □	سفر علمی □ آزمایشگاه □	۴۸	
<p>اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با روش‌های مختلف ثبت اراضی و املاک و مقایسه آنها با یکدیگر</p> <p>اهداف رفتاری: آشنایی با انواع کاداستر از جمله: کاداستر ملکی (کاداستر شهری) کاداستر عمومی (کاداستر مالی، کاداستر جامع، کاداستر آبی و کاداستر جغرافیایی)</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با قسمت فنی کاداستر (نقشه برداری) شامل تهیه نقشه‌های ۱:۱۰۰ و ۱:۵۰۰ - آشنایی با قسمت توصیفی (حقوقی) ضمیمه نمودن اطلاعات توصیفی مانند مالکیتها، ارزش و بهاء مندرج در پرونده - آشنایی و کاربرد انواع روشهای کاداستر شامل: - کاداستر تحریری: تعیین موقعیت قطعه با جملات و عبارات مشخص با جهات اربعه - کاداستر خطی: تعیین موقعیت جغرافیایی املاک با روشهای مختلف بر مبنای مختصات هندسی و ریاضی - کاداستر رقمی: اطلاعات املاک به صورت رقمی در سیستمهای رایانه‌ای به صورت دو بعدی یا سه بعدی - استفاده از سیستمهای اطلاعات مختلف از جمله: سیستم اطلاعات زمینی (LIS-Land Information System) و سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - الرسن، گرهارد، ۱۳۷۶، سیستم‌های کاداستر و ثبت زمین، مترجم: میترا پورکمال، تهران: مرکز مطالعات جغرافیایی شهر تهران. - امیدوار، کمال، ۱۳۹۶، مقدمه‌ای بر حدنگاری (کاداستر)، انتشارات دانشگاه یزد. - محمدپور ملاملاشی، ابراهیم، ۱۳۹۸، کاداستر، نشر نگین سبلان. - یوسفی، رامین، ۱۳۹۱، کاداستر رقمی، انتشارات سازمان نقشه برداری، تهران. <ul style="list-style-type: none"> - Burghardt, Dirk, Duchene, Cécile, Mackaness, William (Eds.) (2014) Abstracting Geographic Information in a Data Rich World, Springer. - Goodchild, Shi, W., et al., (2021) Urban Informatics, Springer. - Jan Van Sickle (2015) GPS for Land Surveyors, Fourth Edition, Published by CRC Press. - Rajabifard, Abbas; Atazadeh, Behnam and Kalantari, Mohsen (2019) BIM and Urban Land Administration, CRC Press. 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
دیدگاه‌ها و نظریه‌های کاربری اراضی و ممیزی املاک شهری (Approaches and Theories of Urban Land use and Land Audit)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □ دارد □ ندارد ■	
<p>اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با اهداف و نظریه‌های کاربری اراضی شهری از جمله نظریه‌های زمین‌آلنسو و اهداف اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی کاربری اراضی شهری می‌باشد.</p> <p>اهداف رفتاری: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و تعاریف کاربری زمین، آشنایی با اهداف کالبدی، اجتماعی و اقتصادی طرح‌های کاربری زمین و آشنایی با نظریه نقش اقتصادی زمین.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - نظریه نقش طبیعی زمین - نظریه نقش برنامه‌ای زمین شهری - نظریه نقش کالبدی زمین شهری - نظریه نقش اجتماعی و اقتصادی زمین شهری - نظریه توسعه پایدار کاربری زمین شهری - فرایند و مراحل برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری - معیارها و انواع کاربری زمین از دیدگاه برنامه‌ریزان شهری 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - پورمحمدی، محمدرضا، ۱۳۹۵، برنامه‌ریزی کاربری اراضی، تهران، سازمان سمت. - زیاری، کرامت‌اله، ۱۳۹۷، برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران. - فرهنگ، محمدحسن، ۱۳۹۹، کاداستر، درآمدی به آسیب‌شناسی زمین‌خواری، نشر آذرگان. - عباسی، زهرا، ۱۳۹۸، کاداستر، تحول در اسناد ثبتی، نشر تلاش اندیشه. <ul style="list-style-type: none"> - Goodchild, Shi, W., et al., (2021) Urban Informatics, Springer. - Lall, Somik et al., (2009) Urban Land Markets: Improving Land Management for Successful Urbanization, Springer. - Philip R. Berke, David R. Godschalk, and Edward J. Kaiser, with Daniel A. Rodriguez (2006) Urban Land Use Planning, Fifth Edition, University of Illinois. - Rodelf, Peterson, 2004, Land use Planning and Urban Transportation, Technic Zussamen, Germany. - Yomralioglu, Tahsin, McLaughlin, Joh, (2017) Cadastre: Geo-Information Innovations in Land Administration, Springer. 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدل های ارزیابی و سنجش وضعیت کاربری و تفکیک اراضی شهری (The Models of Evaluating and Assessing the Urban Land use and Separation Situation)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □ ندارد □	
<p>اهداف کلی: هدف این درس آشنایی دانشجویان با روش های ارزیابی و نحوه کاربرد آنها در سنجش وضعیت کاربری اراضی شهری است.</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با مفاهیم ارزیابی و ارزشیابی و کاربری و انواع کاربری اراضی و روشها و مدل های سنجش و ارزیابی کاربری اراضی آشنا خواهند شد. و توانایی لازم را براساس نقشه های تفصیلی و کاداستر برای شنایی و تفکیک اراضی شهری بدست خواهند آورد.</p>			
<p>سرفصل ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - مفاهیم ارزیابی و ارزشیابی و کاربرد آن در برنامه ریزی کاربری اراضی شهری - ارزیابی پیش از اجراء و حین اجراء و بعد از اجراء - روشهای تهیه نقشه های کاداستر : شامل روش متر کشی، روش نقشه برداری مستقیم زمینی و روش فتوگرامتری - مدل سازی برای کاداستر سه بعدی - چهارچوب مدل سازی موقعیت های دو بعدی و سه بعدی 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - پورمحمدی، محمدرضا، ۱۳۹۵، برنامه ریزی کاربری اراضی، تهران، سازمان سمت. - زیاری، کرامت اله، ۱۳۹۷، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران. - سیفالدینی، فرانک، ۱۳۸۳، ارزشیابی طرح ها و برنامه ها، انتشارات سازمان شهرداریهای کشور، تهران. - مشهدی، علی، ۱۳۹۵، حقوق کاداستر: کاداستر در نظام اطلاعاتی ثبت، نشر خرسندی. - مهران، مهرزاد، ۱۳۹۵، کاداستر (به انضمام قانون جامع حدنگار (کاداستر) و آئین نامه اجرایی آن) با اصلاحات و اضافات، نشر جاودانه. - Yomralioglu, Tahsin, McLaughlin, Joh, (2017) Cadastre: Geo-Information Innovations in Land Administration, Springer. - Lall, Somik et al., (2009) Urban Land Markets: Improving Land Management for Successful Urbanization, Springer. 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش‌نیاز:
روش‌های محاسبه عوارض و درآمد املاک و مستغلات (methods of calculating the real estate charges and incomes)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □ ندارد □	

اهداف کلی: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی اقتصاد شهری و منابع عمده درآمدی شهر و بویژه شهرداری اعم از عوارض ساختمانی، تخلفات ساختمانی و نحوه محاسبه آنها در قالب موادی از قانون شهرداری ها از جمله تبصره های ماده ۱۰۰ برای محاسبه تخلفات است.

اهداف رفتاری: دانشجویان پس از گذراندن این درس، توانمندی لازم برای محاسبه ارزش اراضی و املاک بدست خواهند آورد و امکان فعالیت برای آنها در مؤسسات خصوصی (دفاتر خدمات شهرسازی)، عمومی (شهرداری)، دولتی (سازمان ثبت اسناد و املاک) فراهم خواهد شد.

سرفصل‌ها:

- مفهوم اقتصاد، اقتصاد خرد و کلان، اقتصاد شهری
- آشنایی با مبانی قانونی تعیین ارزش املاک شهری (ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم)
- اموال غیر منقول
- توسعه املاک و مستغلات
- بنگاه معاملات املاک
- معیارهای سنجش قیمت املاک (موقعیت، کاربری، تعداد بر، دسترسی و غیره)
- ارزش معاملاتی عرصه املاک
- ارزش معاملاتی اعیانی املاک
- منابع درآمدی شهرداری
- درآمدهای پایدار و ناپایدار
- عوارض و تخلفات ساختمانی

منابع اصلی:

- ارتور -او- سلیوان، ۱۳۹۳، مباحثی در اقتصاد شهری، ترجمه، علی قادری و جعفر قادری، انتشارات نور علم، تهران.
- اکبری، نعمت الله، ۱۳۹۸، اقتصاد شهری، انتشارات سمت.
- درکوش، سعید عابدین، ۱۳۹۶، درآمدی بر اقتصاد شهری، چاپ نهم، تهران مرکز نشر دانشگاهی.
- زنگنه، یعقوب، ۱۳۹۵، درآمدی بر اقتصاد شهری، چاپ سوم، تهران، نشر آذرخش.
- جان اف مک دونالد، دانیل پی، مک میلان، ۱۳۹۴، اقتصاد شهری و اقتصاد املاک و مستغلات: نظریه ها و سیاست گذاری، ترجمه علی حسن زاده و همکاران، سازمان فرهنگی و هنری تهران، موسسه نشر شهر، تهران.
- Goodchild, Shi, W., et al., (2021) Urban Informatics, Springer.
- Ian Williamson et al., 2009, Land Administration for Sustainable Development, Esri press.
- Jaime, Luque, 2015, Urban Land Economics, Springer International Publishing.
- Jack Harvey, 2000, Urban Land Economics, Macmillan.
- Richard, J. Arnott., and Daniel, 2006, A Companion to Urban Economics, Blackwell.

عنوان درس:	تعداد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کارگاه تهیه نقشه‌های کاداستر و ممیزی املاک شهری (Workshop for Preparing Cadastral Maps and Auditing of Urban Properties)	۲	نظری-عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۴۸	دارد ■ ندارد □ کارگاه ■ آزمایشگاه □ سفر علمی □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با نحوه تهیه و کاربرد نقشه های تفصیلی و کاداستر شهری است که مبنای ممیزی اراضی و املاک و تعیین حدود املاک و ثبت مشخصات ثبتی املاک از قبیل حدود اربعه، انواع مالکیت و خصوصیات عرصه و اعیان املاک می باشد.

اهداف رفتاری: آشنایی و شناخت شهر جهت اصلاحات اساسی، تامین نیازمندی های شهری، احداث و اصلاح و توسعه معابر، نوسازی محلات، مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها، سابقه تهیه نقشه های کاداستر و ضرورت تهیه و کاربرد آنها در تفکیک اراضی و املاک و تهیه اسناد مالکیت شهری و روستایی، آشنایی با سابقه تهیه نقشه های جامع و تفصیلی شهرها و ویژگی های آنها و کاربرد آنها در شهرداری ها بویژه صدور پرانه و پایان کار ساختمانی و محاسبه عوارض و تخلفات شهرداری، تهیه نقشه های تفصیلی و کاداستر با توجه به استانداردها، کیفیت و دقت نقشه های کاداستر شهری، اینگونه نقشه ها نیازهای نقشه ای طرح های عمران شهری از جمله طرح های مسکن، شهرسازی، گازرسانی، برق، شبکه مخابرات، آب و فاضلاب، مترو و سایر طرحها و پروژه های توسعه شهری را بخوبی برآورده خواهد ساخت و در ارتباط با فعالیت های این طرحها خواهد بود. همچنین دانشجویان با کاربرد نرم افزارهایی مرتبط با سامانه اطلاعات جغرافیایی و اتوکد برای تعیین مشخصات املاک و کاربری اراضی شهری به منظور تشکیل پایگاه داده اطلاعات ثبتی املاک نیز آشنا خواهند شد.

سرفصل ها:

الف- کاداستر:

- مفهوم نقشه، انواع نقشه، نقشه های طرح های جامع، تفصیلی و کاداستر
- روش های تهیه نقشه های جامع، تفصیلی و کاداستر
- سابقه و تاریخچه تهیه نقشه های جامع، تفصیلی و کاداستر
- بررسی سابقه و وضعیت متولیان تهیه و استفاده و کاربرد نقشه های جامع، تفصیلی و کاداستر در ایران
- تطبیق و تحدید حدود املاک و نیز کنترل و خدمات پشتیبانی و تکمیلی اعم از جمع آوری اطلاعات ثبتی (داده آمائی) و پردازش آن
- تهیه نقشه وضعیت موجود املاک از روش های نقشه برداری زمینی و فتوگرامتری (۵۰۰: ۱)
- پلاک گذاری ثبتی بر روی قطعات دارای سند مالکیت بر روی نقشه های موجود املاک مورد اشاره
- استخراج اطلاعات حقوقی از دفاتر املاک و پرونده های ثبتی
- تلفیق اطلاعات هندسی و توصیفی املاک و نتیجتاً ایجاد نقشه کاداستر
- آشنایی با تکنیک های نرم افزاری تهیه و پیاده سازی تفکیک اراضی و تولید نقشه های کاداستر مینا

ب- ممیزی املاک:

- آشنایی با مفاهیم اسناد مالکیت، مفهوم قطعه، پلاک اصلی و فرعی، عرصه، اعیانی، تجمع، بر اصلاحی، اصلاحی گذر، ششدانگ، افزاز، تفکیک، تقسیم، حدود اربعه، حدود ارتفاقی، حدفاصل، تجاوز به گذر، حریم، موقعیت ملک نسبت به گذر، موقعیت ساختمان و ابنیه، صورتجلسه تفکیک، اقرار نامه رسمی، تراحم در تصرف
- آشنایی با مفاهیم کف، طبقه همکف، طبقه زیرزمین، ترتیب شمارش طبقات، نیم طبقه، بام، مفروزات، مشاعات، انباری حیاط، حیاط خلوت، خرپشته، داکت، درز انقطاع، دیوار اختصاصی، پارکینگ و انواع آن، رامپ، کنسول، نورگیر
- آشنایی با قوانین ماده ۱۰۱ شهرداری ها، ماده ۱۵۴ اصلاحی قانون ثبت، قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری، ماده ۱۰۰ قانون شهرداری- تبصره ۸، ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی، قانون تملک آپارتمان ها
- آشنایی با مفهوم سامانه اطلاعات زمینی (LIS) ورود شیت نقشه های کداستر بعنوان شیپ مینا در یک بانک اطلاعات یکپارچه بعنوان بانک اطلاعات کاداستر
- نقشه یک خطه
- نحوه تنظیم فهرست املاک
- نحوه تنظیم برگه ممیزی

- نحوه تنظیم پرسشنامه ممیزی واحدهای کسب و پیشه
- نحوه تنظیم پرسشنامه معابر
- نحوه محاسبه عوارض نوسازی
- نحوه محاسبه ارزش ملک
- جبهه املاک: شامل مساحت املاک دارای جبهه های هندسی و غیر هندسی، جبهه املاک برخورد کننده با یکی از انواع طرح ها،
- نحوه محاسبه ارزش ساختمان، مستحدثات جنبی، تاسیسات املاک

منابع اصلی:

- عباس زاده، شهاب، ۱۳۹۰، ممیزی و نوسازی املاک، انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، تهران.
- سعدی مسگری، محمد، ۱۳۹۰، استاندارد پایگاه داده مکانی و دستور العمل های اجرایی طرح های توسعه و عمران شهری، وزارت راه و شهرسازی، تهران.
- گرهارد لارسن، ۱۳۷۶، سیستم های کاداستر و ثبت زمین، چاپ اول ترجمه میترا پورکمال، انتشارات مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- پورکمال، محمد، ۱۳۷۷، مقدمه ای بر شناخت کاداستر و کاربردهای آن، چاپ اول، انتشارات مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- اسماعیل، مومن، آموزش اوراکل، انتشارات ناقوس.
- شهرداری تهران، معاونت شهرسازی، ۱۳۹۱، ضوابط و مقررات طرح تفصیلی جدید شهر تهران.
- لارسن، گرهارد، ۱۳۷۶، سیستم ثبت زمین و کاداستر، ابزارهایی برای اطلاعات و مدیریت زمین، ترجمه میترا پورکمال، چاپ اول، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- مهرکمال، محمد، ۱۳۸۲، مقدمه ای بر شناخت کاداستر و کاربردهای آن، تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- George M. Cole, Donald A Wilson, 2016, Land Tenure, Boundary Surveys, and Cadastral Systems, Publisher :CRC Press; Taylor and Francis.
- Tahsin Yomralioglu, John McLaughlin, 2017, Cadastre: Geo-Information Innovations in Land Administration Publisher :Springer International Publishing.
- Jantien E. Stoter, Peter van Oosterom, 2006, 3D Cadastre in an International Context: Legal, Organizational, and Technological Aspects, CRC Press.

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش‌ها

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش محیط‌زیست شهری

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
دیدگاه‌های برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری (Urban environmental planning)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد ■
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف			
آشنایی با دیدگاه‌های مختلف برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری			
سرفصل‌ها			
<p>۱- مفاهیم و دیدگاه‌های مختلف برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری</p> <p>۲-۱- شهر اکولوژیک</p> <p>۲-۲- شهر سبز</p> <p>۲-۳- رشد هوشمند و مجازی</p> <p>۲-۴- نوشهرسازی</p> <p>۲-۵- انتقال حق توسعه (TDR)</p> <p>۲-۶- توسعه حمل و نقل محور</p> <p>۲-۷- شهر فشرده</p> <p>۲-۸- توسعه میان‌افزا</p> <p>۲-۹- دهکده‌های شهری یا روستا-شهرها</p> <p>۲-۱۰- شهر بدون کربن</p> <p>۲-۱۱- شهر ارگانیک</p> <p>۲- نظریات پشتیبان برنامه‌ریزی محیط‌زیست</p> <p>۲-۱- خردگرایی</p> <p>۲-۲- عمل‌گرایی</p> <p>۲-۳- واقع‌گرایی اجتماعی-اکولوژیک</p> <p>۲-۴- بسیج اقتصادی-سیاسی</p> <p>۲-۵- تعامل و مشارکت</p> <p>۲-۶- گونه‌بندی نظریات و بازتعریف میان‌روابط برنامه‌ریزی</p>			
منابع			
<ol style="list-style-type: none"> 1. James K. Lein (2003) Integrated Environmental Planning, Published by Blackwell Science Ltd. 2. Alliance, C. (2007). Livable Cities: The Benefits of Urban Environmental Planning-A Cities Alliance Study on Good Practices and Useful Tools . 3. Lawrence, D. P. (2000). Planning theories and environmental impact assessment. Environmental Impact Assessment Review, 20(6), 607-625 . 4. Marcotullio, P. J. (2012). Scaling urban environmental challenges: from local to global and back: Earthscan. 5. Panagopoulos, T., Duque, J. A. G., & Dan, M. B. (2016). Urban planning with respect to environmental quality and human well-being. Environmental Pollution, 208, 137-144 . 6. Randolph, J. (2004). Environmental land use planning and management: Island Press. 7. Rydin, Y. (1998). Urban and Environmental Planning in the UK: Macmillan International Higher Education. 			

۸. گرت درو و دونالد میلر (۱۳۹۴) برنامه‌ریزی محیط زیست شهری (سیاست‌ها، ابزارها و راهبردهای بین‌المللی) مترجمین: اصغر ضرابی، حافظ مهدنژاد، فریاد پرهیز، ابوالفضل مشکینی. انتشارات پارس ضیاء، علم آفرین.
۹. ماتیو کاهن لی (۱۳۹۰)، شهرهای سبز (توسعه شهری / و محیط زیست)، مترجم، محمد خورشید دوست و مهدی ضرغامی، انتشارات دانشگاه تبریز، تبریز.
۱۰. کریستوفر جی بون و مدرس ، علی (۱۳۸۸)، شهر، محیط زیست و برنامه ریزی شهری، مترجم، جمال‌الدین عقیلی، ماندانا نوربخش، انتشارات شهر آب، تهران.
۱۱. تای -چی ونگ، بلیندا یوئن، (۱۳۹۲) برنامه ریزی شهر اکولوژیک، مترجم، محمد رحیم رهنما، الهه کریمی، انتشارات جهاد دانشگاهی، مشهد.

دروس پیش‌نیاز: -	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: توان‌های محیطی در برنامه‌ریزی توسعه پایدار شهری (Environmental potentials in planning of urban sustainable development)
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	تعداد ساعت: ۳۲		

اهداف کلی: افزایش آگاهی دانشجویان از توان‌های محیطی در ابعاد و زمینه‌های مختلف
اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با بردارهای توان محیطی برای مسایل شهری و فرایند برنامه‌ریزی آن با رویکرد به توسعه پایدار را فرا خواهند گرفت.

سرفصل‌ها:

- مفاهیم پایه و تعاریف
- محیط جغرافیایی و توان‌های محیطی
- اصول برنامه‌ریزی محیطی
- فرایند برنامه‌ریزی محیطی
- دامنه و کاربرد ابزارهای عملی برای برنامه‌ریزی محیطی
- توان‌های فردی
- توان‌های سازمانی
- توان‌های جامعه‌ای
- توان‌های ملی
- بردارهای توان‌های محیطی برای تولید انرژی
- توان‌های محیطی برای ساخت و سازهای شهری
- الزامات توسعه پایدار شهری
- تهدیدها و مخاطر محیطی
- ضوابط مکانیابی برای تأسیسات شهری

منابع اصلی:

- ۱- توفیق، فیروز، ۱۳۸۵، آمایش سرزمین؛ تجربیات جهانی و انطباق آن با شرایط ایران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۲- رهنمایی، محمدتقی، ۱۳۹۵، ایران: توان‌های محیطی و طبیعی آن، انتشارات مهکامه.
- ۳- طرح ستیران در مورد آمایش سرزمین ایران، ۱۳۵۲.
- 4- Francis, Robert et al., (2018) Urban Landscape Ecology Science, policy and practice, Routledge.
- 5- Gardi, Ciro (2019) Urban Expansion, Land Cover and Soil Ecosystem Services, Routledge.
- 6- Gert, de Roo, Miller, Donald, (2004) integrating city planning and environmental improvement: practicable strategies for sustainable urban developmental, Ashgate publishing.
- 7- Lauren, C. Herberle, Susan, M. Opp, (2008) Local sustainable urban development in a globalized world, Ashgate publishing company.
- 8- Ossola, Alessandro; Niemelä, Jari (2017) Urban Biodiversity: From Research to Practice, Routledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
ارزیابی پیامدهای زیست محیطی توسعه شهری در ایران (Evaluating the Environmental Impacts of Urban Development in Iran)	۲	نظری-عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	
<p>اهداف کلی: آشنا ساختن دانشجویان با اصول ارزیابی و آشنایی دانشجویان با چارچوبی برای کمی ساختن اثرات محیطی توسعه شهری شناخت ابعاد مختلف اثرات برنامه‌های توسعه شهری</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با انواع مدل‌های کمی و کیفی ارزیابی آشنا شده و قادر خواهند بود طرح‌های مرتبط با مسایل محیطی، اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی و سلامت را ارزیابی کرده و تفاوت میان ارزیابی و ارزشیابی این طرح‌ها را درک کنند.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - برآورد اثرات محیطی (EIA) - مشکلات کلیدی محیطی شهری - برآورد اثرات محیطی: اصول برآورد اثرات توسعه شهری - ارزشیابی اثرات اقتصادی برنامه‌های توسعه شهری - ارزشیابی اثرات اجتماعی برنامه‌های توسعه شهری - ارزشیابی اثرات بهداشتی و سلامت برنامه‌های توسعه شهری 			
<p>منابع اصلی:</p> <p>۱- بیرودیان، نادر، (۱۳۹۸) مدیریت بحران، چاپ پنجم، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.</p> <p>۲- ماتیو کاهن (۱۳۹۰)، شهرهای سبز (توسعه شهری و محیط زیست)، مترجم، محمد خورشید دوست و مهدی ضرغامی، انتشارات دانشگاه تبریز، تبریز.</p> <p>۳- منوری، سیدمسعود (۱۳۸۷) ارزیابی اثرات زیست محیطی، نشر میترا.</p> <p>۴- منوری، سیدمسعود؛ رباطی، مریم (۱۳۹۷) مدل‌های کاربردی در ارزیابی محیط زیست شهری، نشر تالاب.</p> <p>۵- فورد، اندرو (۱۳۹۷) مدل‌سازی محیط زیست، ترجمه: مهدی کلاهی، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.</p> <p>6- Environmental Planning Handbook: For Sustainable Communities and Regions by Thomas L. Daniels (Hardcover-Nov 1, 2003).</p> <p>7- Francis, Robert et al., (2018) Urban Landscape Ecology Science, policy and practice, Routledge.</p> <p>8- Farr, Douglas, 2007. Sustainable Urbanism: Urban Design with Nature (Hardcover-Nov16).</p> <p>9- Kelly, Stephanie B., 2004. Community Planning: How to Slove Urban and Environmental Problems (Paperback-Nov).</p> <p>10- Forman, Richard (2014) Urban ecology: science of cities, Cambridge.</p>			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
حقوق و قوانین محیط زیست شهری (Rules and Rights of Urban environment)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	ندارد □ دارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
<p>اهداف: در این درس دانشجویان به بررسی و مطالعه قوانین و محیط زیست شهری در ایران می پردازند و با مبانی برنامه ریزی و مدیریتی شهری ایران آشنا شده و تفاوت آن را با سایر قوانین و مقررات شهری درک می کنند.</p>			
<p>سرفصل ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - مفهوم حقوق و تاریخچه علم حقوق - انواع شاخه های علم حقوق - مفهوم حقوق، قوانین و مقررات شهری - مفهوم حقوق محیط زیست و سیر آن در قوانین ایران - حقوق محیط زیست در اسلام - نظام حقوقی حاکم بر طرح های شهری 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - انصاریان، مجتبی، ۱۴۰۰، حقوق محیط زیست، انتشارات دانشگاه پیام نور. - کامیار، غلامرضا، ۱۴۰۰، حقوق شهری و شهرسازی، چاپ سیزدهم، تهران، نشر مجد. - کاظمی، سید علی، تبریزی، مریم، ۱۳۹۰، مجموعه قوانین محیط زیست شهری، تهران، سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، موسسه نشر شهر. - کیس، الکساندر و دیگران، ۱۳۹۸، حقوق محیط زیست (جلد اول)، ترجمه: محمدحسن حبیبی، انتشارات دانشگاه تهران. - تقی زاده انصاری، مصطفی، ۱۳۹۴، حقوق محیط زیست در ایران، تهران، سازمان سمت. - جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۹۴، اسلام و محیط زیست، مرکز نشر اسرا. - ریچارد فوتز، فدریک دنی و عزیزان بهارالدین، ۱۳۹۴، اسلام و محیط زیست، مترجمان، محمد خواجه حسینی و سیدشهاب الدین معین الدینی. - HEATHER E. CAMPBELL AND ELIZABETH A. CORLEY, 2012, ENVIRONMENTAL POLICY ANALYSIS, USA, Routledge - David Dodman, Gordon McGranahan and Barry Dalal-Clayton, 2013, INTEGRATING THE ENVIRONMENT IN URBAN PLANNING AND MANAGEMENT, United Nations Environment Programme. - Velasquez, Luz Stella (1998), "Agenda 21; a form of joint environmental management in Manizales, Colombia", Environment and Urbanization Vol 10, No 2, October, pages 9-36; 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
اکولوژی و برنامه ریزی محیط زیست شهری در ایران (Ecology and Urban environmental planning in Iran)	۲	نظری	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد ■
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
<p>اهداف کلی: آشنایی دانشجویان با برنامه ریزی محیط زیست شهری در ایران؛ آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های مدیریت محیط زیست شهری در ایران</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان هم به جنبه‌های برنامه ریزی و هم مدیریتی محیط زیست شهری در ایران پرداخته و تفاوت میان برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست شهری را درک می‌کنند.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> • مفهوم و سابقه اکولوژی • مفهوم و سابقه اکولوژی شهری • اصول اکولوژی شهری • تاریخچه برنامه ریزی محیط زیست و موضوعاتی که ایران با آن مواجه است. • روند سیاست‌های کلیدی و عواملی که بر ره‌یافت‌های برنامه ریزی محیط زیست تأثیر می‌گذارند. • مقررات موجود در زمینه محیط زیست شهری و تصمیم‌گیری‌ها • واحدها و سازمان‌های تصمیم‌گیرنده در مورد محیط زیست • ارتباط تئوری و عمل در برنامه ریزی محیطی • طرح‌های کلیدی محیطی در ایران • برنامه‌ریزی توسعه پایدار • شاخص‌های توسعه پایدار • گسترش بی‌رویه شهری (اسپرال) و اثرات زیست محیطی 			
<p>منابع اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - کریستوفر جی بون و مدرس، علی (۱۳۹۷)، شهر، محیط زیست و برنامه ریزی شهری، مترجم، جمال‌الدین عقیلی، ماندانا نوربخش، انتشارات شهر آب، تهران. - تای -چی ونگ، بلیندا یوئن، برنامه ریزی شهر اکولوژیک (۱۳۹۲)، مترجم، محمد رحیم رهنما، الهه کریمی، انتشارات جهاد دانشگاهی، مشهد. - شاهسواری، عباس (۱۳۹۷)، اکولوژی شهری (جغرافیای گیاهی شهری-روستایی)، انتشارات دانشگاه بوعلی سینا، همدان. - شریف زادگان، محمدحسین و دیگران (۱۳۹۷) توسعه منطقه ای و ارزیابی راهبردی محیط زیستی: مبانی نظری، مفاهیم و روش‌ها، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی. - ریچاردز، مایکل (۱۳۹۹) دوباره سبز کردن محیط مصنوع: طبیعت، فضای سبز و پایداری، ترجمه: گلنار محبعلی، مرکز مطالعات و برنامه ریزی راهبردی شهر تهران. - Beatley, Timothy, 2010. Biophilic Cities: Integrating Nature into Urban Design and Planning, (Paperback – Oct 25). - Buch, Mahesh. N., 1993. Environmental Consciousness and Urban Planning (Tracts for the Times) (Paperback - Jun). - Campbell, Heather E. and Corley, 2011. Elizabeth A. Urban Environmental Policy Analysis (Hardcover - Dec). - Francis, Robert et al., (2018) Urban Landscape Ecology Science, policy and practice, Routledge. 			

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
کارگاه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری (Workshop of Urban environmental planning)	۲	نظری-عملی	-
	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۴۸	دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی: آشنایی عملی دانشجویان با مهمترین مسائل و مشکلات زیست‌محیطی شهرها در یک برنامه کارگاهی و همچنین برنامه‌ریزی عملیاتی برای کاهش مشکلات موجود با استفاده از رویکردهای جدید برنامه‌ریزی شهری و توسعه پایدار می‌باشد.

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان، آنچه به صورت نظری یاد گرفته شده را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مشکلات و محدودیت‌های موجود در مورد مسائل محیط‌زیست شهری به نحو عینی‌تر آشنا شوند.

سرفصل‌ها:

- آشنایی اولیه با مسائل زیست‌محیطی شهرها
- تشریح اهداف درس کارگاه
- دسته بندی مهمترین مشکلات زیست‌محیطی موجود در شهرها
- آلودگی منابع آبی، آلودگی هوا، عدم کفایت آب آشامیدنی، نبود سیستم جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، آلوده شدن خاک به مواد شیمیایی، انباشته شدن مواد زائد جامد، فرسایش خاک، مشکلات مربوط به دفن زباله و غیره.
- انتخاب موضوع مرتبط با یکی از مسائل و مشکلات زیست‌محیطی شهرها
- توجه به اولویت‌های زیست‌محیطی سازمان‌های شهری
- انتخاب موضوع
- انتخاب محدوده مورد مطالعه
- تعیین هدف یا اهداف مورد نظر
- بررسی ادبیات نظری مربوط به مشکلات زیست‌محیطی
- جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با موضوع
- استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اسنادی
- استفاده از روش‌های تحقیق میدانی جهت گردآوری اطلاعات
- تعریف و تشریح مسأله مورد نظر
- تعیین روش و متدولوژی تحقیق
- تجزیه و تحلیل اطلاعات یا مشکل زیست‌محیطی مورد نظر
- بررسی و ارائه ابعاد مختلف موضوع
- اهمیت و ضرورت موضوع
- پیامدهای زیست‌محیطی به وجود آمده
- پیامدهای اقتصادی اجتماعی منتج
- چگونگی برنامه‌ریزی برای مسائل و مشکلات زیست‌محیطی مورد نظر
- الزامات برنامه‌ریزی زیست‌محیطی شهرها
- چارچوب‌ها و راهکارهای قانونی برای برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
- استفاده از تجربیات کشورهای موفق در امر برنامه‌ریزی
- استفاده از مدل‌ها و تکنیک‌های مختلف جهت ورود با مسائل زیست‌محیطی
- ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طرح‌ها و پروژه‌های شهری
- رویکرد SIA یا ارزیابی اثرات
- آشنایی با انواع مدل‌ها و تکنیک‌های موجود در زمینه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
- انتخاب مدل بهینه برای حل مسأله مورد نظر
- عملیاتی کردن مدل و تکنیک در محدوده مورد مطالعه

- چگونگی استفاده از نرم‌افزارها برای برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
- استفاده از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS)
- استفاده از منابع سنجش از دور

منابع اصلی:

- ۱- چپمن، دیوید، ۱۳۸۴، آفرینش محلات و مکان‌ها در محیط انسان‌ساخت، ترجمه شهرزاد فریادی و منچهر طبیبیان، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری کشور، ۱۳۸۴.
  - ۲- شهرداری تهران، ۱۳۸۷، مجموعه مقالات همایش چالش‌ها و راهبردهای زیست‌محیطی کلان‌شهر تهران مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران.
  - ۳- عاقلی، لطفعلی، ۱۳۸۶، کهنه‌شهری؛ تعامل تجارت و محیط‌زیست در جهان با توجه به نگرش سازمان جهانی تجارت «WTO» مطالعه موردی ایران، انتشار مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
  - ۴- کنفرانس سازمان ملل متحد درباره سکونت‌گاه‌های انسانی، ۱۳۷۵، زیست‌بوم انسانی در اسناد سازمان ملل متحد استانداردهای شهرسازی و معماری سکونت‌گاه انسانی در بیانیه استانبول ترجمه حمیدرضا عامری سیاهوئی.
  - ۵- مخدوم، مجید، ۱۳۸۰، شالوده آمایش سرزمین، انتشارات دانشگاه تهران.
  - ۶- میلر، دونالد و گرت درو، ۱۳۹۰، برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری (سیاست‌ها، ابزارها و راهبردهای بین‌المللی)، ترجمه دکتر حمد پوراحمد، دکتر ابوالفضل مشکینی، فریاد پرهیز و حافظ مهدنژاد، انتشارات مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
  - ۷- وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۶۹، مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، جلد محیط‌زیست.
  - ۸- هیلدبرند، فرای، ۱۳۸۳، طراحی شهر به سوی یک شکل پایدارتر شهری، ترجمه حسین بحرینی، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری کشور.
- 9- Beatly, Timothy, 2010. Biophilic Cities: Integrating Nature into design and Planning, (Paperback-Oct25)
- 10-Farr, Douglas, 2017. Sustainable Urbanism: Urban Design with Nature (Hardcover-Nov16)
- 11-Francis, Robert et al., (2018) Urban Landscape Ecology Science, policy and practice, Routledge.
- 12- Kelly, Stephanie B., 2014. Community Planning: How to Solve Urban and Environmental Problems (Paperback-Nov).

